

FATAALKIES

EXPLORING THE VOICES UNHEARD

Special
Issue

ಗಾಂಧಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೇಲೂಗ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ

ಜೂನ್
2019

30th Issue

Contents

ನನ್ನ ಗಾಂಧಿ ಎಲ್ ಎಫ್ ರಸ್ಮಿನ್!	- ಪೆರಿ	3
ಗಾಂಧಿಯ ಗುರುಗಳು	-ರಾಮಕೃಷ್ಣ	5
Green is you	- Ramakrishna.....	6
A Thought of Change through unchanging dispositions: The Gandhian Approach to Change and Continuity	-Sanjay Daniel.....	7
Thinking Individuals	-Muzammil	9
The Black Heralds	Poet: C'esar Vallejo.....	10
ಕತ್ತಲಿನ ಬಂಟರು	ಅನುವಾದ: ರಾಮಕೃಷ್ಣ.....	10
The Father of Nation, Mahatma Gandhi's - Life Practices.	- Mouris D Souza.....	11
ನಾ ಕಂಡ ಗಾಂಧಿ	-ಉದಯ ಬೇಕಲ	12
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯಲಾದೀತೆ ಗಾಂಧಿ?...	-ರಾಘವೇಂದ್ರ ಬಿ ತಳಕಲ್	13
ಗಾಂಧೀಜಿಯ ರಚನಾತ್ಮಕ ಜೀವನ	-ಡಾ. ರವೀಶ್ ಜಿ ಎನ್.....	15
ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ (ಆರ್ಥಿಕ)	-ಶೋಭನಾ ಬನ್ನಿಗೋಳ.....	18
NON VIOLENCE AND CLEANLINESS -BEYOND MATERIALISTIC VIEW	- Shobha K.S	19
Gandhiji' s views of an Ideal Teacher	-Rajesh S Mahantmath	21
Nayee Talim – The Vision of Mahatma.	-Ramchender Giri	22
ಸೋದರತ್ವದ ಶಕ್ತಿ	-Madeena	24
ಗಾಂಧೀಜಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ	-ಶೃತಿ.....	24
ಮನುಷ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕು, ಯಂತ್ರವಲ್ಲ	-SUSMITHA B,VIJAYAPURA.	25
ಸೇವೆಯ ಪ್ರತಿಫಲ ಸೇವೆಯೇ!	-ಮಂಜುನಾಥ್ ಎ.ಆರ್	26
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ	ವರ್ಷಿತ ಕೆ.	27
My outlook on Gandhiji's views on education.	-Sampada. H.....	28
Right or Wrong?	-Omprakash Gupta	29
Gandhi and His Relevance	-Anil Ausha	30
Freedom! From struggle for existence?	-Evelyn Harshita	32
ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ	-NAGESHA	33
ಗಾಂಧೀಜೀ-ಅಂಬೇಡ್ಕರ್-ಮತಾಂತರ	-Hanumanthraju	34
ಗಾಂಧೀ ಯಾರು?	-Nandeesh	36
ಕಂಡದ್ದು, ಕಾಣದ್ದು, ಹಲಬಿದ್ದು ಇತ್ಯಾದಿ	- ರಾಘವೇಂದ್ರ ಹೇರ್ಲೆ ಜಿ.	37
Save water	-Muzzamil.....	39

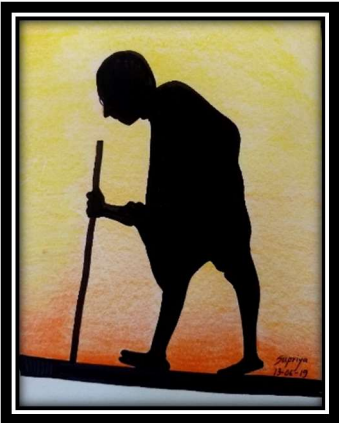
— ಪೆರಿ

ನನ್ನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ ಘಟನೆಗಳು ಈ ಪ್ರಿನಿಪಾಲ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದು, ನಾವು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬುತ್ತಿ ತರಲು ಸಂಕೋಚ. ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಏನೂ ಆಗದಿರುವುದು ಕಾರಣ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ನಾವು ಬಡವರು! ಇದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಲು ಬಲು ಬೇಗ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ? ಗೊತ್ತಾಗದ ಹಾಗೆ ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸಲು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಯಾರು ಹೀಗೆ ಬಡವರು ಎಂಬುದು ಬಡವರಾದವರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತವರ ಜೊತೆ ನಟನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಷ್ಟಸುಖ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಇದ್ದಿದ್ದನ್ನು ಹಂಚಿತ್ತಿನ್ನುತ್ತಾ ದಿನ ಹೊಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಗುವಾಗ ನಮಗೊಂದು ಸುದ್ದಿ ಬಂತು. 'ಬಾಯಿಸುದ್ದಿ'. ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು, ಈ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಲು ಸುಲಭ, ಪ್ರಿನಿಪಾಲ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವಿದೆ. ನೀವು ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹಾಗೂ ರೆಜಿಸ್ಟರ್ ನಂಬರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದರೆ ಸಾಕು, ನಿಮಗೆ ಊಟದ ಕೂಪನ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಮೊದಲು ನಂಬಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಒಬ್ಬ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ. ಪುಸ್ತಕವಿತ್ತು! ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಬಂದ ಅವನನ್ನು ಆಫೀಸಿಗೆ ಕರೆದು ಅವನಿಗೊಂದು ಕೂಪನ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಬೇರೆ ಹುಡುಗರ ಹಾಗೆ ಅವನೂ ಕ್ಯಾಂಟಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ನಾವು ಕೂಡ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆವು. ನಮಗೂ ಆಗ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಯಿತು. ನನಗೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಖುಷಿ ಆದದ್ದು, ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದೇ ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ. ಪ್ರಿನಿಪಾಲ್ ಹತ್ತಿರಾನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ, ಬೇಡಲೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ನೋಂದಾಯಿಸಿದರೆ ಸಾಕು! ಆಫೀಸ್‌ನಿಂದಲೇ ಕರೆದು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕೂಪನ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಗೆ ಆ ಉಳಿದ ಕೂಪನ್ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರಾಯಿತು. ಆ ಕೂಪನ್ ಸಹಿತ ಬೇರೆಯದಲ್ಲ. ಅದು ಕ್ಯಾಂಟಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೂಪನೇ ಇತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇವತ್ತು ಈ ಪದ್ಧತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಏಕೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ಧಕ್ಕೆಬಾರದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುವ ರೀತಿ. ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ "ರಸ್ಕಿನ್ಡರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ" ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಆಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲೊಬ್ಬ ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತನ ಮಗನಿದ್ದ. ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿಯೂ ತುಂಬಾ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇದ್ದಂತೆ ಕುಟುಂಬ ಅವನದು. ಅವನಿಗೆ ಹಾಜರಾತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ ಅವನ ಮನೆಯವರು ಬಂದು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಿನಿಪಾಲ್ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಹಣ, ಆಮಿಷ, ಹೆದರಿಸುವಿಕೆ, ಹೀಗೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಗಳು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯೊಳಗೆ ಆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್‌ಮಾಡಿ ಅವನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಆದದ್ದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗುಟ್ಟಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿನಿಪಾಲ್ ಖುದ್ದಾಗಿ ಆ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟಿನಿಂದ ಯಾರೆಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರ ಮನಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜ್ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಈ ತರಹದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟಿನ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಅದ್ಭುತ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿ ಅನಿಸಿತು.

ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲೂ ನಾನು ಗಾಂಧಿವಾದಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೂ ನನ್ನದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬದುಕು ಎಂದು ತೋರಪಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕೆಲವು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನಂತೆ ಅನೇಕರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೆ ರಸ್ಕಿನ್ಡರ್‌ವರ ಮೂಲಕ. ನನಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗಾಂಧಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಬಂದದ್ದೆ ರಸ್ಕಿನ್ಡರ್‌ವರಂತೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಂದ. ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಾಕಾಗುತ್ತವೆ.

ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜೀವಿಸಿದರೆ, ಜೀವಂತವಾದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಅನನ್ಯ. ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯ ಮುಖ್ಯ. ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಬದುಕಿದರೆ ಸಾಕು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನುಭವಿಸಿ ಬೇರೆಯವರು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಹಾಗೆ. ಗಾಂಧಿ ವಿಶೇಷ ಎಂದರೆ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದ, ಜೀವಪರವಾದ, ಜನಪರವಾದ, ಪರಿಸರ ಪರವಾದ ಅನೇಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತುಂಬಾ ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು

ಅವರಿಗೆ ಆಯಿತು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ಮೌಲ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ನನಗೆ ಗಾಂಧಿ ಅಷ್ಟೇ ರಸ್ಕಿನ್ಡ್ ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಸ್ಕಿನ್ಡ್ ಅವರು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದವರು. ಹಾಗೂ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಾದವರು. ನೀವು ಗಾಂಧಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೌಲ್ಯ ಅಳವಡಿಸಿದರೂ ಸಾಕು. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆಯೇ ನೀವು ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿರಬಹುದು!

ಗಾಂಧಿಯ ಗುರುಗಳು

-ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಗಾಂಧಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚೊ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚೋ? ಅವರು ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಗಾಂಧಿ ಬಹುಶುತರೂ ಬಹುಪ್ರಜ್ಞೆಯವರೂ ಬಹುಆಯಾಮಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಹೇಗೆ ಆದರು ಎಂಬುದರ ಹೊಳಹೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು ಅನ್ನುವ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವುದೂ ಅವರ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ! ಗಾಂಧಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಿಂದ ಪೆಟ್ಟುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ, ದೈಹಿಕವಾಗಿಯೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ. ಬೇರೆಯವರೂ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೆಗಲು ಹಾರಿಸಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ವಿಷಯಗಳೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಾಡುವುದೂ, ಅವರನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದೂ, ನಿಜಕ್ಕೂ ಸೋಜಿಗದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ! ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕಾಣುವ ಮತ್ತು ನಂಬುವ ಅವರ ಗುಣವೇ ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ್ದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೊರಗಿನ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಕಠಿಣ ಅವಲೋಕನ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಯಗಳಿಂದ ಪಡೆದವರು.

ಈ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಈ ಮುನ್ನುಡಿ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತೇನೋ? ಇರಲಿ. ನಾನು ಬರೆಯುವುದು ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಗಾಂಧಿ ಗುರುವಿನ ಬಗ್ಗೆ. ವಿದೇಶೀಯನ ಬಗ್ಗೆ. ಭಾರತವನ್ನು ವಸಾಹತಾಗಿಸಿದ ದೇಶದವನ ಬಗ್ಗೆ. ಭಾರತದ ಕೃಷಿಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವ ಗಾಂಧಿಯ ಸ್ವದೇಶೀ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿಯ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಹೋದವನ ಬಗ್ಗೆ. ಅದು ವಿದೇಶಕ್ಕೂ ಪ್ರಸರಿಸುವಂತಾದವನ ಬಗ್ಗೆ. ಗಾಂಧಿಗೆ ಕೃಷಿ ಗುರುವಾದವನ ಬಗ್ಗೆ.

ಆತ ಆಲರ್ಟ್ ಹೋವಾರ್ಡ್. ಆನ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಟೆಸ್ತಾಮೆಂಟ್ ಎಂಬುದು ಆತನ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದೋರ್ (ನೆಡುಫ್) ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವನು. ಅದನ್ನು ಭಾರತದ ಹೊರಗೂ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದವನು. ಅದು ಗಾಂಧಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಹಾಗೆ. ಅಥವಾ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ವಿಷಯ ತಾನಾಗಿಯೇ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೆ.

ಹೋವಾರ್ಡ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ. ಹೊಸ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ. ಇಂದು ಅದು ಇಂಡಿಯನ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಜ ರೈತನ ಮಗನೆ ಆಗಿದ್ದ ಆತನಿಗೆ ಮಣ್ಣು-ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಧುನಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರದೂಷಣಗೊಳ್ಳದ ಸಹಜ ಒಳನೋಟಗಳಿದ್ದವು. ಅದು ಆತನನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ತಡೆಯುವವಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದವು. ವಿಜ್ಞಾನದ ಹೈಫ್ಗೆ ಬಲಿಯಾಗದಂತೆಯೂ ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಿದ್ದವು. ಆತನಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವಷ್ಟು ಸ್ವಂತಿಕೆಯಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನ ಒಳನೋಟ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು ಆತನ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಆತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರ ನಡೆದು ಇಂದೋರ್ ಮಹಾರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದೊಂದು ಆತನ ಗಾಂಧಿ ನಡೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆತ ಸಂಶೋಧಿಸುವುದು ಆತ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಉತ್ತಮಾಂಶಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೊಂಚ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದು. ಭಾರತೀಯರು ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದನಯನ ಸಗಣೆಯನ್ನು ಗುಡ್ಡೆಹಾಕಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ (60-75 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ) ತಯಾರಿಸುವ ಇಂದೋರ್ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆತ ಸಂಶೋಧಿಸಿದ. ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗಾಂಧಿಯ ಸ್ವದೇಶೀ ನಡೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಹೋವಾರ್ಡ್ ಕೃಷಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಳನೋಟ ಆತನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಮಾತಿದು, “ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಜನ ಬೇರೆಬೇರೆಯಲ್ಲ.” ಒಂದು ಹಾಳಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಹಾಗೆ ಆಗಿಯೇ ಹೋಗಿದೆ!

ಆತನಿಗೊಬ್ಬಳು ಜೊತೆಗಾರ್ತಿ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಳು. ಆತನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿದ ಇಲಾಖೆಯೊಳಗೆ ಉಸಿರುಗಟ್ಟತೊಡಗಿದಾಗ ತಣ್ಣಗೆ ಗಾಳಿಯ ಹಾಗಿದ್ದವಳು. ಗಾಬ್ರಿಲ್ಲೆ. ಅವಳನ್ನು ಅವನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿಯಲ್ಲ, ಜೀವನ

ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅಂತ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಂತೆ. ಹಾವರ್ಡ್‌ನಿಗೆ ಸಾವಯವ ಸಂಬಂಧ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಬೇರೆಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಅದೂ ಗಾಂಧಿಯಂತೆಯೆ. ಗಾಬ್ರಿಲ್ಲೆ ಆತನ ಜೀವನ ಪ್ರಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಆಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಹೇಗೆ ಆತ ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೂ ಗಾಂಧಿಯ ಹಾಗೆ.

ಆತ ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಹೊರ ವಲಯದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ, ಆಧುನಿಕ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿರದ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿರದ ಹೊಲಗಳ ಬೆಳೆಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಗಳು - ಫಂಗೈ ಮತ್ತು ಮೈಕ್ರೋಬ್‌ಗಳು - ನಾಶವಾಗುವ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಯ ಮಿತಿಗಳ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆತ ಇಂದೋರ್‌ಗೆ ಬಂದು ಮಹಾರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮೈಕೋರೈಝಾಗಳ ನೆರವಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ.

ಹೋವಾರ್ಡ್ ಗಾಂಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದವ, ಗಾಂಧಿಯ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ. ಗಾಂಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದವ ಗಾಂಧಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗುರುವಾಗುತ್ತಾನೆ ಕೇಳಬಹುದು? ಇಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಂಧಿಯ ವಿಶೇಷವಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ಗಾಂಧಿಗೆ - ರಾಜಕೀಯ ತಜ್ಞ, ಅರ್ಥತಜ್ಞ, ಗ್ರಾಮೀಣ ತಜ್ಞ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ತಜ್ಞ, ಕೃಷಿ ತಜ್ಞ, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾದ ಗಾಂಧಿಗೆ - ಹೋವಾರ್ಡ್‌ನ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಕೃಷಿ ಸುಧಾರಣೆ, ಮಲ ಕೃಷಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗುವುದು, ಬಯೋ ಕಕ್ಕಸು ಪಿಟ್, ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾಗುವ ಹೋವಾರ್ಡ್‌ನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೌಲಿಕತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ತರಗತಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುವೂ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಹೋವಾರ್ಡ್ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಗತಿತಾರ್ಕಿಕತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೋವಾರ್ಡ್ ಕೊಡುಗೆ ತುಂಬಾ ಇದೆ.

ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ನವಿಲು ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೇಕು. ಅದು ಗಾಂಧಿ ನೂರಾರು ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಗುರುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ.

Green is you

- Ramakrishna

My innocence and fair feelings

Is my cure, my gratitude.

Suffered savagery

It is a long time,

And the deep cut mutilations

Long time since . . .

Suffered over long years

Long sweet time still to go

Before the heal.

Green is the world as ever

The strength

The suffered cause suffering

To bear the grey and gory

To the dear

Scorching summer in life.

Doubling his own

Groping to overcome and mend
mutilations

You are the green

In each of the summers

And the other suffer uncomplaining

Now and then, Oh, always.

A Thought of Change through unchanging dispositions: The Gandhian Approach to Change and Continuity

-Sanjay Daniel

‘To care for those who once cared for us is one of the highest honors’ an English saying always makes me think about the contributions of our forefathers to present society. They are not here with us anymore to see what we have become but what we have become is truly their benefaction. The identity each one of us has in the present is the construction of our pasts. Our dispositions keep changing and change has itself become the most constant and that is because of the unchanging decisions taken by our leaders in the struggle to be free. The primary commitment to achieve the abstractness of freedom, in reality, is a prolonged commitment of a passionate lover of freedom. The unchanging mind is the

weapon of creating changed minds. In this manner, the Father of India’s immutable adherence to freedom has called us to remain unchanged without making any compromises in being free from anything which controls us.

Gandhi has been criticized for his stubbornness by both fundamentalists and liberals starting from his time. Many of his contemporaries wanted Bapu to change the way he thought on several aspects but later they were convinced to his ideas of action. We often struggle to understand the nature of Gandhi’s world view but soon begin to criticize him without comprehending the time and the position in which he was bound. We tend to forget that even our responses on any issue are based on the time and positions of our own. Yet there are certain aspects in which every individual wants to remain unchanged in any given position or time. This way Gandhi’s unchanging nature to obtain freedom has helped us to change the realities of our world. Therefore, a question arises whether Gandhi was changing or remained invariable throughout his positions.

Bapu certainly changed in various aspects through new exposures and experiences. His perception of Race, Gender, and Caste had its own boundaries. The way he perceived the African race as the lowest amongst the other races in the world distanced him from the African

people though he understood the colonial atrocities on blacks in South Africa. Gandhi's open letter to the Natal Parliament in 1893 saying "I venture to point out that both the English and the Indians spring from a common stock, called the Indo-Aryan.... A general belief seems to prevail in the Colony that the Indians are little better, if at all, than savages or the Natives of Africa. Even the children are taught to believe in that manner, with the result that the Indian is being dragged down to the position of a raw Kaffir." reveals to us his early beliefs on race. The way he understood women initially was different until he met some of his colleagues who were voluntarily on the streets of India to attain freedom. He once had said in his famous book, 'Hind Swaraj' that 'Women, who should be the queens of households, wander in the streets or they slave away in factories. For the sake of pittance half, a million woman in England alone is labouring under trying circumstances in factories or similar institutions...' or his ideas on the division of Hindus based on the Varna system until he met Baba Saheb Ambedkar and realized how painful it was to experience the tragedies of the untouchables. Of course, he changed and revisited his conventional thoughts to renew himself.

The inferences one has to draw is prominently on how Gandhi was not willing to change. Primarily his belief in finding solutions through non-violence. The development of the idea of satyagraha which he first practiced in South Africa travelled miles of distances to reach India. Bapu's fidelity to non-violence remained in him throughout his life until a religious fanatic assassinated him using violence on January 30th, 1948. Many who followed Gandhi changed their principles to achieve the ends swiftly. Mandela who was initially a follower of the Gandhian path embraced the armed struggle to end the racist system of apartheid. It takes more courage to resist violence through non-violence and one cannot achieve it without understanding the consequences of one's own acts of violence was Gandhi's belief. But as Sumit Sarkar in his book *Modern India 1885-1947* mentions that '.... his repeated insistence that even violence was preferable to cowardly surrender to injustice sometimes created delicate problems of interpretation.' Yet by action, Gandhi remained non-violent in the search of truth and freedom. As Ramachandra Guha mentions that 'the only violence Gandhi used was on his own body by fasting, imprisonment and living in harsh conditions but he never used violence on the oppressor because Gandhi rejected violence in favour of dialogue, and thus this thought contributed in making India a multi-party democracy without a single party totalitarian state. India, a land of diversity without the foundation of Gandhi's non-violence and civil disobedience is difficult to imagine. However, India is changing and wanting to become what Gandhi opposed due to various factors. The concept of Consociational Democracy which emerged from Gandhi's practices during the freedom struggle has been discarded by many power-seeking subjects. His idols are frequently seen in the middle of the town or city junctions and most of the time with a garland around his neck. We honouring him on his birthday or mourning on his Remembrance Day is of less important to me as a Teacher but to teach his ideas to children in schools is most important. This leads in Indians living in peace and harmony with one and other and to raise our hands to speak and not to use it for violence evolves our relationship with Bapu. Children are changing due to new exposures and experiences but can we teach them that few unchanging minds have helped us to remain in the company of humanity? Because Gandhi wanted our India of a different kind which rejects the politics of hate and power. He asked us to be free from inside.

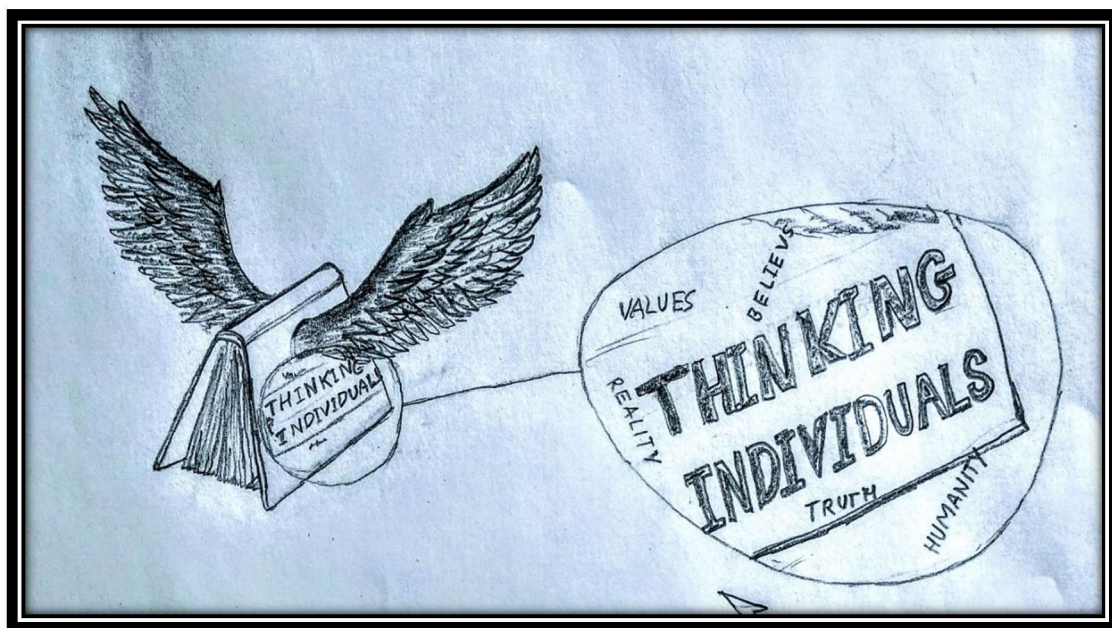
Gandhi was once struck by a song in his ashram which was sung at one of his prayers in Bhangi colony, New Delhi. Let the song equally motivate us to create an India which relies on Love, Faith, and Hope.

We are inhabitants of a country
where there is no sorrow and no suffering,
Where there is no illusion nor anguish,
no delusion nor desire,
Where flows the Ganges of love
and the whole creation is full of joy,
Where all minds flow in one direction,
and where there is no occasion for a sense of time,
All have their wants satisfied;
Here all barter is just,
Here all are cast in the same mould,
Here is no lack nor care,
No selfishness in any shape or form,
No high no low, no master no slave;
All is light, yet no burning heat,
That country is within you—
It is Swaraj, Swadeshi,
The home within you—
Victory! Victory! Victory!
He realizes it who longs for it.

Thinking Individuals

-Muzammil

ಕತ್ತಲಿನ ಬಂಟರು

ಅನುವಾದ: ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಸಿಸರ್ ವಲೆಜೊ (C'esar Vallejo) ಎಂಬಾತ 20ನೆ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ದಶಕಗಳ ಕವಿ, ಪೆರು ದೇಶದವ. ನೆರೂಡನ ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದವ/ರೂಪಿಸಿದವ ಎಂದು ಆತನ ಒಂದು ಪರಿಚಯ ಹೇಳಿದರೆ ಆತನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಾಗದು. ಆತನನ್ನು 20ನೇ ಶತಮಾನದ ದೊಡ್ಡ ಕವಿಯೆಂದೂ ಹೇಳಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಆತನ ಕವಿತೆ ಓದುತ್ತ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು, ನಿಷ್ಕರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಅನಿಸಿದೆ. ಈ ಅಪರೂಪದ ಗುಣ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅನುವಾದಸುತ್ತ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು.

ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬಂತು. ಅನುವಾದಿಸುವುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸುಲಭದ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿದೆ. ಸಿಸರ್ ವಲೆಜೊ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ ಇದ್ದಾನೆ.

The Black Heralds

Poet: C'esar Vallejo

There are blows in life, so powerful. I don't know
Blows as from the hatred of God, as if facing them,
undertow of everything suffered welled in the soul.
I don't know.

They are few; but they are . . .
They open dark trenches in the fiercest face
and the strongest back.
Perhaps they are the bolts of barbaric Attilas
Or the black heralds sent to us by Death

They are the deep falls of the Christ of the soul,
of some adored faith blasphemed by Destiny.
Those blood stained blows are the crackling
of bread
burning up at the oven door.

And man . . . Poor, poor!
He turns his eyes, as when a slap on the
shoulder summons us
And turns his crazed eyes, and everything
lived wells up like a pool of guilt in his look.
There are blows in life so powerful. I don't know.

ಕತ್ತಲಿನ ಬಂಟರು

ಅನುವಾದ: ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಿದೆ ಪೆಟ್ಟುಗಳು, ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಕಠೋರತೆಯವು.
ತಿಳಿಯದು ನನಗೆ.
ತಿನ್ನುವ ಪೆಟ್ಟಿ ದೇವರ ದ್ವೇಷವೆನುವಂತೆ, ಎದುರಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಪ್ರವಾಹವೇ ಆತ್ಮದೊಳಗೆ ನೆರೆಮೀರಿದಂತೆ.
ತಿಳಿಯದು ನನಗೆ.

ಅವು ಕೆಲವೆ; ಆದರೆ ಅವು . . .
ಅವು ಕಪ್ಪು ಹಳ್ಳಗಳನ್ನು ಕಠೋರ ಮುಖಗಳ ಮೇಲೆ ತೋಡುವವು
ಮತ್ತು ಬಲಿಷ್ಠ ಬೆನ್ನುಗಳ ಮೇಲೂ.
ಬಹುಶಃ ಅವು ಬರ್ಬರ ಅಟ್ಟಿಲ್ಲಸನ ಪೆಟ್ಟುಗಳೇ ಇವೆ
ಅಥವಾ ಯಮನೆ ಕಳುಹಿದ ಸಾವಿನ ಕಪ್ಪನೆ ಬಂಟರೆ ಅವು.

ಆತ್ಮದ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಆಳ ಪತನವೇ ಅದು,
ಪೂಜ್ಯ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದು ವಿಧಿನಿಯಮದ ನಿಂದನೆಗೆ ಬಲಿಯಾದ್ದೇ ಅದು.
ಆ ರಕ್ತಕಲೆಯ ಪೆಟ್ಟುಗಳು ಒಲೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬೇಯುವ ಬ್ರೆಡ್ಡು ಕರಕರ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅದು.

ಓ ಮನುಷ್ಯ . . . ಬಡವ, ಬಡವ! ಆತ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ತಿರುವುತ್ತಾನೆ,
ಬೆನ್ನುಗಳ ಮೇಲೆ ತಿಂದ ಛಿಡಿ ಕರೆದಂತೆ
ತನ್ನ ಹುಚ್ಚು ವಿಲಿವಿಲಿ ಕಣ್ಣು, ಮತ್ತು ಜೀವವಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ನೆರೆಮೀರಿ ಹಳ್ಳ ಹರಿದಂತೆ ದೋಷಿಯ ನೋಟ ಹಳ್ಳ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಕೆರೆಯಾಗಿ.
ಬದುಕಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟುಗಳಿವೆ ಕಠೋರವಾದವು. ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು

The Father of Nation, Mahatma Gandhi's - Life Practices. - Mouris D Souza

How, we can practice the life of Gandhi in real life by following the 4 principles which are practiced by Gandhiji.

1. Wake up early in the morning (Before Sun Rise)
2. Self-practices for personal works (there is no inferiority/superiority)
3. Living simple life
4. Speaking Truth

The above principles look easy to follow but in real life it's very difficult but Gandhi has practiced these principles and sent a message to the nation "My Life Is My Message (Education)". If we practice the above 4 principles, then we can live a better life without depending on others. Gandhi said, you have to know each and every thing which is essential to live and which we can practice in life. While doing our personal works such as cleaning, cooking etc. there is no superior or inferior job. Each of us is born equal and should treat others equally.

On today's corporal punishment at school, we can observe how much importance we are giving to our students. In some school teachers beat the students without understanding them. In Gandhi's Life he used the cane only once in his life in South Africa, after beating a student he feels guilty and cried for his whole life and he felt that it's his inability that he has not understood that child. Nowadays teacher beat their students regularly and doesn't feel any kind of guilt and on top of it they blame the children. It is very unfortunate. We need to understand the child and empower the talent of his/her.

The importance of knowing the surrounding resources and creating the opportunities for the self-employment of children after the school. The school syllabus should include the context related to child and its surrounding, natural resources, etc. Gandhi said more about the true value of education. Education should bring overall development in the character of a person. Gandhi's basic education and focus to technical education or he suggests youths after 10th class, will get education based on their interest, local employment so that employment opportunities will create there will not arise unemployment problem.

"Wherever there is love/affection there is no pain/difficulties". If we love the human being and nature, then we will not discriminate others and vice versa.

Gandhiji and his struggle for justice and equality. The level of difficulties Gandhi suffered during his life by following truth and giving justice to all. Even during prison days when Gandhi enters the court, the British judge stand and respect him, which shows how much powerful Mr. Gandhi, a simple man is.

Reference: Books on Gandhi (India of my dreams) & websites.

1975ರ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ನಮ್ಮೂರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಘೋಷಣೆ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕರೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದ ಪೊಲೀಸರು ಮನ ಬಂದಂತೆ ಲಾಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಡೆತದಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಾಸುಂಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ರಕ್ತ ಸೊರುತ್ತಿದ್ದರು 'ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಜೀ ಕಿ ಜೈ' ಅನ್ನುತ್ತಲೆ ಬಸವಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ಪೊಲೀಸರು ವ್ಯಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಜೈಲಿಗೆ ಅಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು - ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕರಾಳ ಸಂಧರ್ಭ- ಆ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಶಕ್ತಿ ಹೋರಾಟದ ಕಿಚ್ಚು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಭಾರಿ ಗಾಂಧಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅದನ್ನು ಆಲಿಸಿದರೂ ನನಗೆ ಗಾಂಧೀ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಣಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ ಜೀ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಾಂತಿ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಾಗ ದೆಹಲಿಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಳ್ಳಿಯತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮಗಣ ರಾಜ್ಯದ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯ ಅನುಯಾಯಿಯಾದ ದೇವಿಂದ್ರ ದೊಡ್ಡಮನಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಇವರು ಸಾಗಿಬಂದ ಬದುಕು ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವತ್ತ ನಡೆಸಿದ ಮಹಾನ್ ಸಂಗ್ರಾಮ ಅರ್ಥವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಧಾರವಾಡದ ಪಕ್ಕದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಹಾರದ ಭದ್ರತೆ ಹೊಂದುವ ಸರ್ವಜನರ ಅಭ್ಯುದಯದ ಪರಿವರ್ತನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಚಿಂತನೆಯ ಫಲಶ್ರುತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಗ್ರಾಮಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯತ್ತ ಮನ ಮಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಹಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಲಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿದೆನು. ಮುಂದೆ ಸುಬ್ಬರಾವರೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಚಿಂತನ ಮಂತನ ನಡೆಸುತ್ತ ಸಾಂಗಿಕ ಬದುಕನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಾಂಗಿಕ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ಸ್ವಾವಲಂಬಿತ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುವ ಪಯಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಗಾಂಧಿ ಅರ್ಥವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕೆ ಸರ್ವನಾಶ ಆಗುವ ಸನ್ನಿವೇಷದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಾಂಗಕ್ಕಾಗುವ ಅಮಾನವೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರಂತರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳು ಅವ್ಯಾವತ ಹಿಂಸೆ ಬಡತನದ ಬವಣೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿಯ ಪರಮ ಆಪ್ತರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಜೋತಿಬಾಯಿ ದೇಸಾಯಿಯವರ ಚಿಂತನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿತ ಬದುಕು ಈ ಬದುಕು ಸಾಗುವಂತ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಿತ್ರೆಯು ತುಂಬಿರುವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ ಹಂಬಲ ಚಿಗುರೊಡೆಯಿತು, ಮುಂದೆ ಪರಿಸರ ಚಳುವಳಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಉಳಿಸುವ ಅಭಿಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಿದ ಅನುಭವ ಆಗಿತು. ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಆರ್ ಹಿರೇಮಠ ಅವರು ಗಾಂಧಿಯಿಂದ ಕಲಿತ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ನೇರ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಯಿ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದವು.

ಮುಂದೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಈ ಕುರಿತು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳು ಗ್ರಾಮದ ಅಧಿಕಾರ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಮಹತ್ವ, ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜನರ ಆಗ್ರಹ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಜನಪರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಿ.ಡಿ, ಶರ್ಮಾಜೀಯವರೊಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳು, ಗಾಂಧಿ ನಮ್ಮಿಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಅರಿವಾಯಿತು.

ಗಾಂಧಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡವರಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಬೆಳಗರೆ ಕೃಷ್ಣಾಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ 'ಮರೆಯಲಾದೀತೆ?...' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲು ಕಯಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಪುಸ್ತಕದ ಮೂರನೇ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿ ಕುರಿತ ಆ ಅಧ್ಯಾಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ವಿಶೇಷ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿತ್ತು. ರವೀಂದ್ರರು ಅವರನ್ನು ಏಕೆ ಮಹಾತ್ಮ ಎಂದು ಕರೆದರು ಎಂಬ ಸುಳಿವು, ಒಳಹು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.

1936ನೇ ಇಸ್ವಿ ಅಂದ ತಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಮೊದಲು ನೆನಪಾಗುವುದು ಗುಜರಾತಿನ ಗಿಜುಭಾಯಿ ಬದೇಕಾರವರು, ಹಾಗೂ ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡೆಸುವ ಹಗಲುಗನಸು (ದೀವಾಸ್ವಪ್ನ) ಪುಸ್ತಕ. ಇದೇ ಗುಜರಾತಿನವರಾದ (ನಂತರ ಇಂಡಿಯಾದ ಪಿತಾಮಹರಾದವರು) ಗಾಂಧಿ ಅದೇ 1936ನೇ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಅದು ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ರವರ ಕಾಲ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯೊಂದು ಇತ್ತು. ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿನಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ನವರಾತ್ರಿ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವವಿರುವ ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಥದೊಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹೆಮ್ಮೆಯೆನಿಸಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಚಳುವಳಿಗಳ ಉದ್ದೇಶವೇ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಂತಂತ್ರ ದೊರೆತು ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದೇಶದಲ್ಲೆಡೆ ಬರಬೇಕೆಂಬುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಭಾಷಣವನ್ನಾ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ.

ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಒಡೆಯರ್‌ರವರ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರಲು ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ, ಜರಿ ಪೇಟೆ ತೊಟ್ಟ ಮಹರಾಜರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಚಂಗಲರಾಯ ರೆಡ್ಡಿ, ಕೆ.ಹನುಮಂತಯ್ಯ, ಹೆಚ್.ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೆಲವರು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದರು. ನಿಕದಿತ ವೇಳೆಗೆ ರೈಲು ಸಹ ಆಗಮಿಸಿತು. ಇವರೆಲ್ಲ ಮೊದಲ ದರ್ಜೆ ಬೋಗಿಯ ಬಳಿ ತೆರಳಿ ಬಾಪುವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದ ಅವರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ಬಾಪು ಎಂದೂ ಹೀಗೆ ಮಾಹಿತಿನೀಡದೇ ತಪ್ಪಿಸುವವರೇ ಅಲ್ಲ, ಏನಾಗಿರಬಹುದು, ಯಾಕಾಗಿರಬಹುದು ಅಂತ ಗುಸುಗುಸು ಪಿಸು ಪಿಸು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ, 'ಗಾಂಧೀಜಿ ಕಿ ಜೈ' ಎಂದು ಯಾರೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆ ಕೂಗಿದರು. ಅವರತ್ತ ತಿರುಗಿದ ಇವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಗಾಂಧಿ ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ರೈಲು ಇಳಿದು ಬಹಳ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಚೀಲ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಾಟೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಅವರ ಆ ಲಗೇಜನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದಾಗ, ಐ ಕ್ಯಾನ್ ಕ್ಯಾರಿ ಮೈ ಲಗೇಜ್ ಎಂದರಂತೆ ಗಾಂಧಿ. ದೀವಾನರಾದ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾರವರು 'ವಿ ವರ್ ಲುಕಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಯು ಇನ್ ಪಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಬೋಗಿ' ಅಂದ್ರಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ 'ಇಸ್ ಇಟ್ ಸೋ..., ದೇರ್ ವಾಸ್ ನೊ ಫೋರ್ತ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಸೊ ಐ ಟ್ರಾವೆಲ್ಡ್ ಇನ್ ಥರ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್', ಎಂದರಂತೆ ಗಾಂಧಿ.

ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಆಗಿನ ಧಮಾಂಬುಧಿ ಕೆರೆ (ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ತೆಪ್ಪಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ) ಇಂದಿನ ಮೆಜೆಸ್ಟಿಕ್ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ಬಳಸಿ ಬರಿಗಾಲಲ್ಲೇ ಸಿಟಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕಡೆಯಿಂದ ಆಗಿನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಟೌನ್ ಹಾಲ್ ದಾಟಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಯಂತಹ ಕುಮಾರ್ ಪಾರ್ಕ್ ತಲುಪಿದ್ದರಂತೆ. ತಂಗಲು ಕುಮಾರ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನ ಭವನವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ ನಯವಾಗಿಯೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಜೋಪಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುಮಾರ್ ಕೃಪಾ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇವರು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ಹೀಗೆ ಕುಮಾರ ಕೃಪಾ (ಆಗಿನ ಕುಮಾರ್ ಪಾರ್ಕ್) ತಲುಪುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಇವರು ಬರೀಗಾಲಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಜೋಡು ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗಾಗಿ ತಂದು ಅವರು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರಂತೆ. ಗಾಂಧಿ ಚಿಟಕಿ ಹೊಡೆದು ಬರೀಗಾಲಲ್ಲೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದರಂತೆ.

ಸಂಜೆಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಗಾಂಧಿ ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಮಹಾಗರ್ವಿಯೆನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ನಾನು ಬರೀಗಾಲಲ್ಲೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ ಎಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ. ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಹೀಗೆ, ಮೊದಲಿಗೆ ನನಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಕೊಡಲು ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ತಲುಪಿಸಿಬಿಡಿ ಎಂದು ಮಾತು ಆರಂಭಿಸಿದ ಗಾಂಧಿ, 'ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ತಂಗಿದ್ದೆ, ಮಧ್ಯಪಾನದ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ತಿಳಿಹೇಳಬೇಕೆಂದು

ಹೆಂಡದಂಗಳಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಮೊದಲು ಹಣ ಹೋಗುತ್ತೆ, ಆಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿಕೆಡುತ್ತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳು, ಸಂಸಾರ ಹಾಳು, ಮಯಾದೇನು ಹಾಳು, ಒಟ್ಟಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ.' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಪ್ಪಲಿಯ ಹಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನೀನು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡ್ತೀನಿ ನಿನಗೆ ಅಂದನಂತೆ. ಆಗ ಗಾಂಧಿ, ಏನಪ್ಪ ನೀನು, ಇಷ್ಟೊಂದು ಚಿಕ್ಕದ ಕಟ್ಟಿದಿಯಾ, ನನ್ನದೂ ಎರಡು ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಹಾಕು ಅಂದ್ರಂತೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಅವನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ, ಆದರೆ ಗಾಂಧಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನಗೆ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದಂತೆಯೇ ಭಾವಿಸಿದರಂತೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಹಾಕಿದಂತೆಯೇ ಭಾವಿಸಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ ನನಗೆ ಆಗೊಂದು ಯೋಚನೆ ಬಂತು-ಅದೇನೆಂದರೆ, ಇಂಥವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಅದು ಒಂದು ದೋಷವೇ ಸರಿ, ಕೊರತೆಯೂ ಹೌದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಕೊರತೆ ನೀಗುವವರೆಗೂ ಮತ್ತೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕದಿರಲು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ತಿನ್ನಲು ಸೇಬನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ನಮ್ಮದು ಬಡರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇಬು ನನಗೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲ ಅಂದರಂತೆ, ಕೊನೆಗೆ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಪ್ರತಿ ನಡೆಯಲ್ಲೂ ದೇಶದ ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆಯಿತ್ತು. ಯಾರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ, ತನ್ನ ಕೆಲಸ ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ತಾವು ಚರಕದಿಂದ ತೆಗೆದ ನೂಲನ್ನು ಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲೇ ಊಟ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆ ಒರೆಸಿದ ಕರ್ಚಿಪನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ನೆಹರು ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲ ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗಾಂಧಿ ಸ್ವಭಾವ ಸರಿ ಎನಿಸಿದರೂ ತಾವು ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವ್ಯಥೆ ಇತ್ತಂತೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ಹಾಳೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಬಂದ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದು ಒಳಗಡೆಯಿದ್ದ ಗಾಂಧಿಜಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಆ ಹಾಳೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮರುಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಳೆಗಳಂತೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾಗ, 'ಯಾಕೆ, ಇದರಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೇನು' ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ.

ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಂದಿಬೆಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಗಾಂಧಿ ತಂಗಿದ್ದ ವಿಷಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಾಗ ಕಬ್ಬನ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಚಿಸಿದ್ದರಂತೆ, ಆದರೆ ಕಬ್ಬನ್‌ನ ಕುದುರೆ ಲಾಯದ ಮುಂದೆ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳ ಗರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಸಲೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಜನಸಂಪರ್ಕ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಬ್ಬನ್ ಹೌಸ್‌ನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ನಂದಿಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹೊಂಗೆಯ ಮರದ ಉದುರಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಚರಕದಿಂದ ನೂಲುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅದು ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯ. ಆಗ ಸಿ.ವಿ.ರಾಮನ್‌ರು ಒಬ್ಬ ವಿದೇಶಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರಂತೆ. ಗಾಂಧಿಜಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತರಂತೆ. ಆದರೆ

ಆ ವಿದೇಶಿ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಗಾಂಧಿಜಿಗೆ ಅದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಕುರ್ಚಿ-ಮೇಜು ಮುಂತಾದ ಮರದ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ಮೊಳೆ ಹೊಡೆದು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಗಾಂಧಿಜಿ ಅವರತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಮರದ ಸ್ಟೂಲ್‌ನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟರಂತೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿದ ಆ ವಿದೇಶಿಯರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರಂತೆ.

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರೊಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೆಂಬುದು ಗಾಂಧಿಜಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ನೀವು ವೈಸ್ ಛಾನ್ಸಲರ್ ಬಳಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದೆಂದರಂತೆ. ಆಗ ಆ ವಿದೇಶಿ ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಆಗ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ಕುರ್ಚಿ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನೋಡಿದರಂತೆ. ಆಗ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಾಂಧಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತರಂತೆ. ಇವರೇ ಆ ವೈಸ್ ಛಾನ್ಸಲರ್, ಮಾತಾಡಿ ಎಂದರಂತೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೊಂದರ ವಿ.ಸಿ. ಎಂಬುದೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅಂದರೆ ಗಾಂಧಿಜಿಯ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಹುಪಾಲು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಎಂಥಾ ಅಧ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಲ್ಲವೇ!

ಅವರ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳು ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನಸಾಮನ್ಯರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸಿದ್ದು, ಮರೆಯಲಾಗದ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ಸದಾ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಈ ಹೆಸರು ಇಂದಿಗೂ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿದ್ದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸದ್ಭಳಕೆಯಾದರೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ದುರ್ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಗಾಂಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಹೆಚ್ಚು; ಗಾಂಧಿಯ ಅನುಸರಿಸಿದವರು ವಿರಳ. ಅದೇನೆ ಇರಲಿ, ವಿ ಕಾಂಟ್ ಡಿಸ್‌ಟಿನ್ ದಿಸ್ ಮ್ಯಾನ್...

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ರಚನಾತ್ಮಕ ಜೀವನ

ಡಾ. ರವೀಶ್ ಜಿ ಎನ್.

ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಏಳಿಗೆ

- ಜನನ : ೧೮೬೯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೦೨ ರಂದು ಗುಜರಾತಿನ ಪೊರ್ ಬಂದರ್
- ತಂದೆ : ಕರಮಚಂದ ಗಾಂಧಿ
- ತಾಯಿ : ಪುತಲಿಬಾಯಿ
- ಹೆಂಡತಿ : ಕಸ್ತೂರಿ ಬಾಯಿ
- ಮಕ್ಕಳು : ಹರಿಲಾಲ್ ಗಾಂಧಿ, ಮನಿಲಾಲ್ ಗಾಂಧಿ, ರಾಮದಾಸ್ ಗಾಂಧಿ, ದೇವದಾಸ್ ಗಾಂಧಿ
- ಸಹೋದರರು : ಲಕ್ಷ್ಮಿದಾಸ್ ಕರಮಚಂದ ಗಾಂಧಿ, ಬರ್ದಂದಾಸ್ ಗಾಂಧಿ
- ಸಹೋದರಿಯರು : ರಲಿತ್‌ಬೆಹನ್ ಗಾಂಧಿ
- ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು : (ಮರುಷ) ರಾಜ್‌ಮೋಹನ್ ಗಾಂಧಿ, ತುಷಾರ್ ಗಾಂಧಿ, ಶಾಂತಿಗಾಂಧಿ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಗಾಂಧಿ, (ಮಹಿಳೆ) ಲೀಲ ಗಾಂಧಿ, ಇಲಾ ಗಾಂಧಿ
- ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ : ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ,
- ವೃತ್ತಿ : ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಡರ್ಬನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಕೀಲ
- ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ : ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ಬೇಧ ನೀತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
- ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಾಪಾಸಾತಿ : ರೈತರು, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ, ಗೇಣಿದಾರರು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರರು, ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಾತ್ಯಾತೀತವಾಗಿ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಆರಂಭಿಸಿ ಜನರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತರು. ೧೮೯೫ ರಿಂದ ೧೯೧೫ರವರೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತದ ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡದ್ದು.

ಆಗಿನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲರ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಬದುಕಿದವರು. ಅಂದರೆ ತಮ್ಮವರೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಯಾರಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ

ಗೊಂದಲವಿತ್ತಾದರೂ ಆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಸಹ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಅರಿವು ಕೂಡ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ದಂಗೆಗಳು ಸಹ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ತಮಗೆ ಆಗ್ಲರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದರೇ ಹೊರತು, ಅಖಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋರಾಡಿದವರಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಿವಿಧ ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥ, ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಆಗಮನದವರೆಗೂ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವಂತಹ ಯಾವ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ನಾಯಕನು ಸಿಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಸಹ ಇವರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಗಾಂಧೀಜೀ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗ, ಧರ್ಮ, ಪಂಥದವರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆ, ಅವರು ಬಳಸಿದ ವಿಧಾನಗಳು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗಾಂಧೀಯ ಹಾದಿಗೆ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿ ನಿಂತು, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಗಾಂಧೀಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ೧೯ ಮತ್ತು ೨೦ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾಗರಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿರೋಧ ಸಂಭವಿಸಲು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂದು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟ ಹಾದಿಗಳೆಂದರೆ :

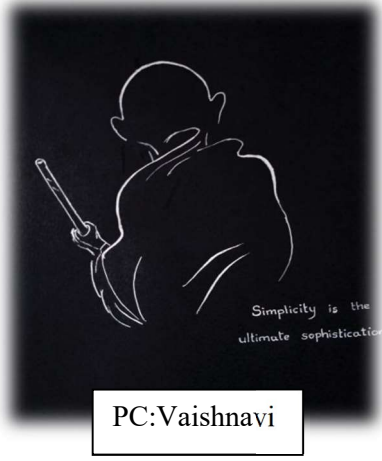
೧. ಚಂಪಾರಣ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ೧೯೧೭ (ಬಿಹಾರದ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಚಂಪಾರಣ್ಯ ಎಂಬುದು) (ನಿಲಿಬೇಳೆಗಾರರು)
೨. ಗುಜರಾತಿನ ಖೇಡ ಬಳಿ ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ ಚಳುವಳಿ
೩. ಗೇಣಿದಾರರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ
೪. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ (ಅಹಮದಾಬಾದಿನ ಹತ್ತಿಗಿರಣಿ ಶೇ.೫೦ರಷ್ಟು ವೇತನ ಹೆಚ್ಚಳ)
೫. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ

ಗಾಂಧಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ

ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ - ಬಿಲಾಪತ್ ಚಳುವಳಿಗೆ (೧೯೧೯) ಸಹಕಾರ (ಗಾಂಧೀಯ ಹೋರಾಟದ ವಿಧಾನ - ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಸಮಾವೇಶ/ಚರ್ಚೆ) ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾಯ್ದೆ(ರೌಲತ್ ಕಾಯ್ದೆ)ಗೆ ವಿರೋಧ, ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ದುರಂತವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಂದ ಹಂಟರ್ ಸಮಿತಿಗೆ ವಿರೋಧ.

ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು

೧. ಮೊದಲ ಹಂತ - ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು & ವಕೀಲರು ಬಿಡುವುದು, ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಚುನಾವಣೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಬಿರುದುಗಳ ತ್ಯಾಗ
೨. ಎರಡನೆಯ ಹಂತ - ತಿಲಕ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನಿಧಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಸಂಗ್ರಹ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು
೩. ಮೂರನೆಯ ಹಂತ - ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಬ್ರಿಟನ್ ರಾಜಕುಮಾರ ಭಾರತ ಬೇಟೆಗೆ ವಿರೋಧ
೪. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹಂತ -ಆಯ್ದಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕರನಿರಾಕರಣೆ ಚಳುವಳಿ ಆಯೋಜನೆ. ೧೯೨೨ ಫೆಬ್ರವರಿ ೨ನೆಯ ವಾರ ಬರ್ಡೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಕರನಿರಾಕರಣೆ ಆಯೋಜನೆ. ಆದರೆ ಚೌರಚೌರಿ ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧೀಯ ವಿರುದ್ಧ ಆಗಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರೆಲ್ಲಾ ಅಸಮದಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಕಾನೂನುಭಂಗ ಚಳುವಳಿಯ (೧೯೩೦-೩೪) ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು :

- ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವೇತನ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿತ
- ಸೇನಾ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿತ
- ಪಾನ ನಿರೋಧ
- ಅರಣ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
- ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ದಹನ
- ಹೆಂಡದಂಗಡಿಗಳ ಪಿಕೆಟಿಂಗ್
- ಕರನಿರಾಕರಣೆ
- ಸೇಂದಿ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದು

- ಗ್ರಾಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ರಾಜಿನಾಮೆ
- ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ - ೧೯೩೦ ಮಾರ್ಚ್ ೧೨ ಸರ್ಬಮತಿ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ೨೬ ದಿನ ೨೪೧ ಕಿ.ಮೀ. ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ರಂದು ತಲುಪಿ ೬ ರಂದು ಕಾಯಿದೆ ಮುರಿದು ಉಪ್ಪನ್ನು ತಾವೆ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು (ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೈಲಾರ ಮಹದೇವಪ್ಪ) ಮೇಚಿ ರಂದು ಕೋರಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಬಂಧನ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ತ್ಯಾಬಜ್ಜಿ, ಸರೋಜಿ ನಾಯ್ಡು ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಕೋಲದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.
 - ಪೂನ ಒಪ್ಪಂದ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿ

ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರಂತೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಗಾಂಧಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನಾಗಿಯೇ ನೋಡಬೇಕೆ ಎಂದು ಅಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕೈಗೊಂಡರು. ಆಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಹಲವು ನಾಯಕರು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಮನವೊಲಿಸಿ ಪೂನ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಆ ಮೂಲಕ ದಲಿತರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಯಿತು.
 - ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿ -ಗಾಂಧಿಜಿ

ನಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಹಸ್ತವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಚಳುವಳಿ ಹೂಡದೇ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧಿಜೀ ೧೯೪೨ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೭ ರಂದು ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಚಳುವಳಿಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರೆಲ್ಲರು ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಂತಮ್ಮ ವಿವೇಚನೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವುದು.
 - ಮುಖ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳು : ರೈಲ್ವೆ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಜಾಲವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು. ಅಂಚೆವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲಕೆಳಗು ಮಾಡುವುದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡುವುದು, ಕರ ನಿರಾಕರಣೆ

ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಏಕೆ ನೋಡಬೇಕು

- ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಅಹಿಂಸೆ & ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
- ೧೯೪೮ ಜನವರಿ ೨ ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೧೮೦ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಭಾವುಟಗಳನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಏಕೈಕ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅಂತಹ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ನಾವು ಗೌರವ ನೀಡದಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಈ ತರನಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಗಾಂಧಿ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳು ದೇಶವನ್ನು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಕೆಲ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಹೋರಾಟದ ಚಿಂತನೆಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗೊಂಡು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷದ ನಂತರವೂ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಪುನರ್ ವಿಮರ್ಶೆಗೊಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು ಏಕೆಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಪ್ತ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ವಿಚಾರ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಸ್ವದೇಶಿ ಹೋರಾಟ ತುಂಬಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಸ್ವದೇಶಿ ಎಂದರೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ಅದು ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಹದಲ್ಲ, ಸ್ವದೇಶಿ ಎಂದರೆ ಅದು ತನ್ನದೇ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವ್ಯಾಮೋಹವಲ್ಲ, ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಗುಣಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಕೇವಲ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಅಂಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಭಾರತದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ವಿಚಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು. ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಅವರ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು, ಆರ್ಥಿಕ ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸದೃಢತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ಕುರಿತಂತೆ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವ್ರಗೊಂಡ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿತು. ಬಂಗಾಳದ ವಿಭಜನೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಪ್ರಗೊಂಡ ಭಾರತೀಯರು ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಹನ ಮಾಡುವ ತ್ರಿವ್ರಸ್ವರೂಪದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಗೆ ಬಂದು ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಆಚೆ ತಂದು ದಹನ ಮಾಡಿದರು. ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಆಮದು ಕೂಡ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯರು ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅವು ತಮ್ಮ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿರುವ ಅಂಶದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಬಂದರು. ಅದು ಬರೀ ಹೋರಾಟವಾಗಿರದೆ ತಮ್ಮ ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೂ ಆಕ್ರೋಶಭರಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಯಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೋರಾಟದ ಮಹತ್ವವೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹದು.

ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಭಾರತದ ಮೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಅದರಲ್ಲೂ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಂಗಾಳದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡದಿರುವುದು, ಇದು ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಖಾದಿ(ದೇಶಿ) ಉದ್ಯಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು, ಮತ್ತೊಂದು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಭಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಮುಂದೆ ಭಾರತೀಯ ಗುಡಿ ಮತ್ತು ಕುಶಲ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಭಾರತವನ್ನು ಬರೀ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗೊಳಿಸುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯರ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಇರುವುದು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇಶೀ ಸ್ಪರ್ಷದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ಮೌಲ್ಯವಿದೆ, ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಜೀವನ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿರುವುದು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಮಣ್ಣು, ಹವಾಗುಣ ಆಹಾರ, ವಿಹಾರದ ಮೇಲೆ, ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಜೀವನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮತೋಲನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವತ್ತ ಯೋಚಿಸಿದರು, ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶೀಯವಾದ ಗುಡಿ/ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುನಃಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುವುದು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮ ಅನಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ತುಂಬುವಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ಯಮ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದು, ಖಾದಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದದ್ದು, ಎಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಅದು ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವಂತಹದು. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ದೊರಕುವ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಂತೆ. ಖಾದಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಂಚಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತಹದ್ದು

ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಅಂಶ, ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಸಾಧ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೋತ್ಪನ್ನಗಳು ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮುನ್ನ ತಮ್ಮ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಆ ರೀತಿ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಿಸುವ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಗಾಣದ ಉದ್ಯಮ, ಅಂದರೆ ಅಡಿಗೆಗೆ ಬಳಸುವ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ತಾವು ಧರಿಸುವ ಬಟ್ಟೆಯವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಾಂಬೇ, ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ಹತ್ತಿ ಗಿರಣಿ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಿತು ಎಂಬ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹತ್ತಿ ಗಿರಣಿ ಮಾಲೀಕರ ಮೇಲೆ ಇದು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮೂಲ ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿತು ಹೇಗೆಂದರೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಐಶರಾಮಿ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಸಕ್ಕರೆ, ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಮತ್ತು ಈ ವಸ್ತುಗಳಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ, ಇದು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪೋಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿತು, ಸ್ವದೇಶಿ ಎನ್ನುವುದು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

NON VIOLENCE AND CLEANLINESS -BEYOND MATERIALISTIC VIEW - Shobha K.S

“Uncleanliness of the mind is more dangerous than that of the body”. The latter, however, is an indication of the former. The beauty of Gandhian principles like nonviolence, Svachha Bharath, Swadesi and cleanliness makes them meaningful when we start finding its meaning in our lives. These principles which once thought to be ideological are worthy to inspire every individual to deep root those thoughts and search them in their life and surroundings.

“I won’t allow anyone to enter into my mind with their dirt foots” a powerful message on cleanliness” said by Gandhi, intensifying the significance of cleanliness which affect health and environment. The true essence of it can be visualized in both extrinsic and intrinsic sense. When the same thought of cleanliness stretched beyond external context, values lying beneath the cleanliness can be realized more meaningfully. Clean mind can cause clean environment

and a healthy society. The concept of cleanliness may not be a physical entity when viewed as an internalized aspect of every individual's life. One such relevance came to my mind, during reading the articles of Gandhi on cleanliness and health.

Story of a little girl married at the age of 14, succumb by the rituals of those days losing life partner within a short span of time before realizing the worth and value of that relationship and bonding. Seethamma, literally has to enter into the fire furnace of landlords and their evil spirits. Every time when seeds being sown in her small field, next day burrowed soil with ruined hopes of her livelihood was found. In spite of being attacked emotionally and mentally several times sincere effort of continuing the deed with same hope was the nonviolent response of Seethamma. Urge of livelihood and feeding her two kids may be the reason for her strength which made them to surrender.

The ahimsa tool has been silently lived by this tiny soul to combat the rigid rules of the land lords to protect her small source of bread and butter. She finally won that battle and succeeded in preserving her piece of land from the clutches of landlords. The value of ahimsa lived by this illiterate young woman at the age of 17 even without having the worldly knowledge about what Gandhi has said about ahimsa.

In later days her educated daughters had realized the true sense of Ahimsa tatva lived by this mother while reading Gandhi in text book curriculum. One of her daughter being in teacher profession, always recall those instances of her mother struggles and moral of ahimsa lived by her mother which was inspiration to change her views on applicability of ahimsa tatva in every one life.

Every night in her small hut, the light of lamp under the threat of pushing into darkness by cowardly intensions on her sanctity. Running towards safe shelter for protection was her daily routine for many years. The every possible way of shaking her personal integrity, was retorted by her clean mind and soul which has that strong belief of conquering over the ill intentions.

Through her ahimsa and clean mind Seethamma left that piece of land as a symbol of victory, of nonviolence over violence which her kids treasure till now.

Often being targeted by evil thoughts of the so called land lords this young girl stands out as a true example of clean mind and soul, which never compromised dignity and respect. This thought of Gandhiji might have been lived by innumerable women of the world, silently in their perspectives like Seethamma. The man kind have to develop that sensibility, of looking empathetically into applying the ultimate desire of cleanliness in all human beings.

The beauty of the Gandhian thought on the issue of cleanliness lies not only in maintaining cleanliness on personal and community level by outside intervention it should be lived by every human being as everyone's duty and religion.

Note: Article was the example of real story of my grandmother, whose experiences had been shared by mother in my childhood.

Mohandas Karamchand Gandhi better known as Mahatma Gandhi or Gandhiji – in addition to being a civil rights activist, a staunch practitioner of truth and non-violence, an advocate of equality of all human beings, a freedom fighter and a mentor and inspiration to a number of leaders of his time – was also an educationist in his own right. He was in fact, one of the chief proponents of idealist education in modern times. In that, his ideas about education remain relevant even today as the world is facing crisis of different dimensions.

Gandhiji meant 'education to be an all-round drawing out of the best in child and man – body, mind and spirit. One of the most important requisites to ensure a good education is a good teacher. It will be worthwhile to reflect on Gandhi's views on ideal teachers. He said:

“A teacher who establishes rapport with the taught, becomes one with them, learns more from them than what he teaches them.... A true teacher regards himself as a student of his students.”

This appears so much relevant in today's times when we speak about the need for a child-friendly, fearless school environment and the importance of teachers becoming continuous learners. It is difficult for a teacher who is short-tempered and egoistic to tolerate the varied behaviors and traits of pupils in his class. A teacher should be able to understand the problems and challenges of his pupils and help them in overcoming those problems and challenges. The pupils should feel free to express themselves without fear of punishment and insult. The teacher should be easily approachable and come across to the pupils as someone who is one among them. He should be able to accept his mistakes and acknowledge his limitations and must not hesitate to learn from others including his pupils. He must never insist on students accepting and believing whatever he speaks as ultimate truths. Having said this, he must not pretend to know everything and refrain from feeding them with wrong information. A teacher should never cease to learn new things and update himself. Gandhiji felt that the teacher himself should be like a good textbook for the pupil.

Gandhiji recognized the need for teachers to be creative and original, decades before our education commissions and policies.

He said:

“A teacher who teaches from the text books (alone) does not impart originality to his pupils. He himself becomes a slave of text books and has no opportunity or occasion to be original.”

Today our educationists lament the lack of innovativeness among the large majority of our teachers. Due to various reasons most of the teaching in our classrooms is based on and restricted to our textbooks. Most of the parents and teachers are interested only in the academic achievements of their wards with an alarming disregard for their talents and interests in sports, music or other subjects. There is also a lack of teachers who can transact with an interdisciplinary and activity based approach.

Above all, Gandhiji emphasized the importance of high moral and ethical values among teachers. He condemned the teachers who do not practice what they preach:

“Woe to the teacher, who teaches one thing with the lips and carries another in the heart.”

Pupils always adore and imitate their teachers. They accept whatever their teachers do and say to be good and true. Therefore, teachers should be very careful about how they behave and what they speak and do in front of their pupils. They must cultivate good character which should reflect in their thoughts, words and deeds. Otherwise they will be looked upon as hypocrites.

If our teachers imbibe and practice the ideals preached by Gandhiji, it will help in its own way in improving our education system at all levels.

Nayee Talim – The Vision of Mahatma. -Ramchender Giri

Many people have thought and expressed a great deal on the importance of education. "Nayee Taleem" is a vision of education from a visionary, it can be loosely translated to mean Basic education. Gandhi, while strongly working towards getting freedom from Colonial British Rule over Indian Sub-Continent was constantly thinking on the factors like education which would provide the necessary 'thrust' in making the nation one which he envisioned. His approach towards education was liberal and unique in many ways. Let us understand his vision of education for India through his model of Nayee Taleem.

It was during the British rule, where they took upon the onus of Mass Education of Indian public that seeds of Nayee Taleem started to take shape. Gandhi realised that the education system that was being proposed by British with 'English' as its medium of instruction was aimed at making Indians servants for the queen at best. Realizing the impacts of such education, Gandhi proposed to address the need for education that will make sense for independent India.

It was a huge dilemma when the funding that was needed for education was to be satisfied by tax from liquor. This was meant that, in order to improve the promotion of education, the sale of alcohol was the only means. To address this situation Gandhi proposed a unique model of education where funding of education was through education itself. He suggested education should be through the handicraft that is closest to the community in which the child is living in and all other matters of education can be learnt through learning of this craft. This according to him will give the child the most appropriate education that will not only cater towards individual gain but address the needs of society as well. In his own words, using tax from liquor money to fund the education would not just intoxicate the drunken but using of such money to provide the education that is just beneficial for the individual, without any gain to the society, will intoxicate the learned as well working just for his personal gain. Using Mother Tongue as the medium of instruction was targeted to ensure the learning of the child, is not restricted to just school and classroom, but will go into the realm of continuous learning in every aspect of life. Gandhi, strongly believed in education from 'conception to cremation', it is never a process of one way communication and hence he voiced his opinion against instruction and information passing as he famously said "rescue education from four walls of the classroom". Thus, education that is taught through a handicraft, in mother tongue and one which enables for it to fund itself was true education, which benefits both the individual and the society simultaneously. He also advocated basic education should include everything minus English. This can be attributed to the factors of one, the teachers of English will either be British by blood or by values or both which does no good for any person in Indian Villages and two,

adopting the language amounts to surrender to the British crown by making people depend on meagre clerical jobs it prepares our future generation.

Use of textbooks for teaching by teachers was strongly discouraged. Gandhi felt textbooks will constrain the learning to just what is written in them. A true teacher is one who uses personal experience to impart knowledge in ways not just prescribed in textbooks. As in any sphere of life he truly believed in learning to be dialogic and use of textbooks will kill dialogue in its nascent state. Textbooks should at its best serve as a framework for the teacher to enable her communicate and initiate dialogue and should not be the ultimate source of information. As Gandhi claimed, such circumstances, where the teacher solely depends on textbooks to facilitate his teaching is nothing but being the slave of the textbook. He asks that what knowledge can such a teacher foster in pupils? The ultimate purpose of education is to bring out the best in each child and man in everything he does be it physical, cognitive or something done with pure interest or intuition. Hence, he claims that, the purpose as all round development – in body, mind and spirit. Such results can be achieved by using his methods of imaginative action and tenacity for results. Dedication along with persistence is only possible way to attain desired results, his life was living example of all his principles.

He was very clear in making sure religious education does not have space in basic education. He treated all humanity as one religion and advised religious education be best left to religious institutions. He wanted to create a space for children across all caste, creed, religion, gender and socio-economic background to commonly learn by sharing and learning from each other. His vision of united India is deeply rooted in his approach towards education. Gandhi, the great soul, who roamed the length and breadth of this nation to get its freedom, through his *Nayee Taleem* was providing the insurance that will make the country self-reliant and though his approach of *Gram Swaraj* would probably not have made many rich but would have surely ensured we do not have many poor in this country today.

There were many concerns on his approach of using handicraft for funding schools and in long run pay for teacher's salary too, some even accused this will lead to child labour. Gandhi, defended his approach by claiming that the objective is not to create craftsmen who create goods mechanically but explore educative purposes that a child can connect to easily as its part of its daily life. He said stress to be laid not on production of the artefact but in ensuring it enables planning, accuracy, cooperation and fosters education for life through life. He claimed education which is not self-supporting will not live to find its destiny. He also said there has been enough of interference of religion and any religion that depends on State for its propagation and prosperity does not deserve to be called a religion. He consciously wanted to create a system of education where religion had no role to play. Gandhi's vision was not for individual brilliance to excel at the cost of society but for the collective to be self-reliant. He said the rich should be taught to stoop while the poor understands to look up. Education for him was not a tool for the society to prepare its children for life but education was a way for society to understand itself through constant dialogue and improvement by ensuring each person is able to do his best in whatever he does. This can only be possible when each learn from other with no barriers. Many aspects of his vision if implemented in its right spirit can still make our country the rich nation of his dreams.

References:

- LISTENING TO GANDHI, Krishna Kumar. *Nayee Talim*, Marjorie Skyes Education for Life Through Life, NCERT Memorial Lecture, Prof Anil Sethi

“ಕೂಲಿಯವನ ಸ್ಥಾನ ಮಂತ್ರಿಯ ಸ್ಥಾನದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದು . ನೌಕರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ತಲುಪುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ನೌಕರ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿ ಇವರ ನಡುವಿನ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸಬೇಕು”

ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೂಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ . ಅದು ವ್ಯಾಪಾರಿದೃಷ್ಟಿ ಆಗುತ್ತದೆ . ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಸುಖಕರವಾಗುವದಿಲ್ಲ . ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತರಕಾರಿಗಳಂತೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗದು . ಮನುಷ್ಯ ಸದಾ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿವೇಕದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು . ಅಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲ ಆಧಾರ ಮತ್ತು ಅನುಶಾಸನ , ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆ . ಹುಚ್ಚರ ಜೊತೆ ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಕೊಲೆಗಡುಕರ ಜೊತೆ ಕೊಲೆಗಡುಕನಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಮಾನವೀಯತೆ ಭಗವಂತನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದ ವರ . ಇದನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು .

ಸನ್ ೧೯೨೦ ಗಾಂಧೀಜಿ ದೆಹಲಿಯ ' ಜಾಮಿಯ ಮಿಲಿಯಾ ಅಥವಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಪೀಠವನ್ನು ಆಲಿ ಸೋದರರು ಮತ್ತು ಡಾ ಅನ್ನಾರಿ ಅಜುಮ್ ಖಾನ್ ಮೊದಲಾದವರ ಜೊತೆ ಅಸಹಯೋಗ ಆಂದೋಲನ ವೇಳೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು . ಸಂಸ್ಥೆಯ ' ರಜತ ಜಯಂತಿ , ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದರು . ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೈರಕ್ ನಡೆಸಿದರು . ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ " ನಾವು ಹಿಂದೂ -ಮುಸ್ಲಿಂ ರಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸರ್ವಧ ಗೊಳಿಸಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ಗಾಂಧೀಜಿ ಗಂಭೀರ ದೃನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು ಹಿಂದೂ ಆಗಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಗಲಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಅಸಹನೆ ಬೈಗುಳ ಉಪದ್ರವ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಸೋದರರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು . ಅವರಲ್ಲಿಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿಕಾರ ಭಾವನೆ ಬರಬಾರದು . ಒಳ್ಳೆಯದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನುವುದು ವ್ಯಪಾರವಾಗುತ್ತದೆ . ಇದು ಕಳ್ಳರು , ಡಾಕುಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ . ಲಾಭ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗದು . ನನ್ನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನಡೆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ- ಮುಸ್ಲಿಂರ ಮಧ್ಯೆ ಶಾಂತಿ ಸೌಹಾರ್ದ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುತ್ತದೆ . ಉಪದ್ರವವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಪದ್ರವಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ,

ಗಾಂಧೀಜಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ

—ಶೃತಿ.

ಈ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಭಾಗಿಯಾಗಿದರು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೂಡ ಈ ಒಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾಕೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಬಯಸಿದೆನೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ಅದು ಏನೆಂದು ನೀವು ಕೂಡ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳುವಾ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅಕ್ಷರವಂತರಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವನ್ನು ಬಲಡ್ಯಗೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತದ್ದು. ಅದರಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವಂತದ್ದು ಶಿಕ್ಷಣ. ಈ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಎನ್ನುವಂತದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅವರು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತದ್ದು ಅವರ ಒಂದು ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವಂತದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ಈಗಿನ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗಲೂ ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟೋ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಬಾಗಿಲತನಕ ತಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಧರ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಈಗಲು ಕೂಡ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕೂಡಾ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಸಿಗಬೇಕು ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಅರೆಯದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮದುವೆ ಎಂಬ ಮೂರಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಬಂದಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇತರ ಆಗುವುದನ್ನು ಗಾಂಧೀಯು ಒಪ್ಪಿಲ್ಲಾ ನಾವುಗಳು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲಾ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡುವಂತಹ ಕೊಡುಗೆ ಏನ್ನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪದಕೋಶ ಹೇಳುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನಗಳೇ ಯಂತ್ರಗಳು. “ಮನುಷ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕು, ಯಂತ್ರವಲ್ಲ” ಗಾಂಧೀಜಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದಾಗ, ನಮ್ಮ ಪರಿಸರವು ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಾಗೂ ವಾಹನಗಳ ಹೊಗೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವದ ವಾತವರಣವೇ ಬಿಸಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು, ನಗರಗಳು ಕೊಳಚೆಯಾಗಬಹುದೆಂದಾಗಲಿ, ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆಗ.. ಆದರೂ ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದು ಯಾಕಿದ್ದಿರಬಹುದು?

ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ನಾವು ಹಾಳಾದರೆ ಯಂತ್ರಗಳೇನು ಮಾಡಿಯಾವು?

ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ಪರಮಪ್ರಿಯವಾದ ಚರಕ ಕೂಡ ಒಂದು ಯಂತ್ರ ತಾನೆ?

ತಾನು ಯಂತ್ರ ವಿರೋಧಿಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡುತ್ತಾ ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ನನ್ನ ದೇಹವೇ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಯಂತ್ರವಾಗಿರುವಾಗ, ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಹೇಗೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿ ನಾನು... ದೇಹವೆ ಏಕೆ, ನಾನು ನೂಲುವ ತಕಲಿಯೂ ಒಂದು ಯಂತ್ರವೇ ತಾನೇ? ಹಲ್ಲಿನ ಕಸ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಳಸುವ ಯಕಶ್ಚಿತ್ ಹಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಯೂ ಒಂದು ಯಂತ್ರವೇ ತಾನೇ... ನಾನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನಲ್ಲ, ಯಂತ್ರಗಳ ಮೇಲಿನ ಅತಿಯಾದ ಮೋಹವನ್ನು” ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗಾಂಧೀ.....ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಕಳಚಬೇಕಾದದ್ದು ಕೈಯನ್ನಲ್ಲ, ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು. ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಪರೀತ ಲಾಭ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ದುರಾಶೆಯನ್ನು !..

ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬಳು ಹುಡುಗಿ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವರ ಗಮನವು ಅಲ್ಲೇ ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರದತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. “ಸಿಂಗರ್ ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ನೋಡು! ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದು.... ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಂಗಸಿನ ದೈನಂದಿನ ಜಂಜಡಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ” ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗಾಂಧೀ.... ಸಂದರ್ಶಕಿ ನಗುತ್ತಾ, “ಆದರೆ ಗಾಂಧೀ... ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಯಂತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾವರವೊಂದು, ಅರ್ಥಾತ್ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಯೊಂದು ಬೇಕು ತಾನೆ?” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

ಯಂತ್ರಗಳ ಬಗೆಗಿನ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ‘ಆದರ್ಶ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳೇ ಇರಬಾರದು. ಆದರೆ ಅವು ಇರುತ್ತವೆ.... ಹೇಗೆ ನನ್ನ ದೇಹವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಯಂತ್ರಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ... ಹೇಗೆ ಈ ದೇಹವೆಂಬುದು ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಬಂದಾಗ, ದೇಹವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ, ಅದು ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಬಂದಾಗ ತಿರಸ್ಕಾರಬಯಸುತ್ತೇನೆ ನಾನು”... ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗಾಂಧಿ .

ಯಂತ್ರ ಬೇಕೆ ಬೇಡವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು, ದೇಹ ಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನೋಡಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ರೀತಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದೇಹಕ್ಕೂ-ಜೀವಕ್ಕೂ, ಯಂತ್ರಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇರಬೇಕಾದ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿದೆ. ಈ ನಿಮಿತ್ತ ನಾವು, ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇಡೀ ಸಮಾಜ ಒಂದಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಮಾಜದ ಕನಸನ್ನು ನೆನಸಾಗಿಸೋಣ.....

ಗಾಂಧಿಯೊಂದಿಗಿನ ಮಾತುಕತೆ.....

ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಗೆಳೆಯರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯೂ ಕೂಡ ನಾನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನಾನೇನಾದರೂ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮಾಡೋಣವೆನಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು. ಖಾನ್ & ಮನಸುಖಲಾಲ್ ಅವರಿಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕೆಲಸಗಳ ಜವಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆಯ ಸಮಾರಂಭಗಳು ನಡೆದವು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಉಡುಗೊರೆಗಳು, ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ವಜ್ರದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇದ್ದವು.

ಆಗ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಸರಳ, ಸಾಮಾನ್ಯ ನಡತೆ; ಈ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೇನು ಹಕ್ಕು? ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನ್ಯಾಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು, ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಜನರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯೊಳಗಿನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗಾಂಧಿ (ಮನಸ್ಸು) ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅವರ ಸೇವೆ ಅನನ್ಯವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಅಭಿಮಾನಿಗಳು, ಹಿಂಬಾಲಕರು ಹೀಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಉಡುಗೊರೆಗಳ ಮಹಾಪೂರವೇ ಹರಿದಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದೈವತ್ತು ಗಿರಿ (ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸು. ೮೦೦) ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಚಿನ್ನದ ಸರ. ಇತರೆಲ್ಲ ವೈಭವದ ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ನೀಡಿದ್ದರು.

ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಿನ ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ದೆನೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಮನ್ಮಾಂತ್ಯಿಯಿಲ್ಲದೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ, ಇತ್ತಿಂದಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಏಕೆಂದರೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಏನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರ ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ವಿಚಾರ ಹೇಗೆ? ಇವರನ್ನು “ನನ್ನ ಜನಗಳ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅಣಿಮಾಡಿ “ಸೇವೆಯ ಪ್ರತಿಫಲ ಸೇವೆಯೇ” ಎಂಬ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಾಂಧೀಜಿ; ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯಾದ ಒಡವೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಾವು ಬೇಗ ಬೇಗ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸರಳ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು? ಆಗ ನಾನು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಜಯಿಸಿರಿ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ? ಈಗ ಬಂದಿರುವ ವೈಭವೋಪೇತ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?

ಇವುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟ್ (ಧರ್ಮನಿಧಿ) ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಒಂದು ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿದೆನು. ಮರುದಿನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಈ ಹೊರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆನು. ಇವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿದರು; ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ; ಅವರ ಮೂಲಕವೇ ನನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ; ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಅವರೊಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಅದು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸರಿಯೆನಿಸಿ ಖುಷಿಪಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಅಮ್ಮ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನಮಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು! ನಾವೇ ಬೇಡವೆಂದರೆ, ಅಮ್ಮ ಯಾಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವಳು ಎಂದರು.

ಅದು ನಾನು ಆಕೆಗೆ ಹೇಳುವುದು ಸುಲಭವಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೇ ಆಯಿತು.

ಕಸ್ತೂರಿ ಬಾ : ನಿಮಗೆ ಬೇಡವಾಗಿರಬಹುದು, ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬೇಡವಾಗಿರಬಹುದು ನಾವು ಧರಿಸುವುದು ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದೆ ಇರಬಹುದು ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೀರಾ? ಅವರಿಗೆ ಇವು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಂಡವರಾರು. ಆದರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೀಡಿರುವ ಈ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರು.

ಈ ಉಡುಗೊರೆಯ ಕಲಾಪ ಹೀಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಿತು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ರುಧಾರೆಯೂ ಜೊತೆಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ನನ್ನ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಗಾಂಧಿಜಿ : ಮೃದುವಾಗಿ ಅವರಿಗನ್ನು ಮದುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿದೆಯಲ್ಲ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ನಮಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಅವರು ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಡವೆ, ಉಡುಗೊರೆಗಳ ಆಸೆಯಿರುವವರನ್ನು ನಾವೇನು ನಮ್ಮ ಸೊಸೆಯರಾಗಿ ತರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕೆಂದರೆ ಕೊಡಿಸಲು ನಾನಿದ್ದೇನೆಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ ಆಯಿತು.

ಕಸ್ತೂರಿ ಬಾ : ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವುದೇ? ಈ ವೇಳೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಒಡವೆಗಳೊಂದು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದಿರಿ, ಅವು ಇರುವವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಶಾಂತವಾಗಿರಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನೀವೇ.....! ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆಯರಿಗೆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವವರು. ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೈರಾಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಇವುಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೌದು.....! ಈ ಚಿನ್ನದ ಸರಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೇನು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ? ಎಂದರು.

ಗಾಂಧಿಜಿ : ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸರಗಳನ್ನು, ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಕಸ್ತೂರಿ ಬಾ : ಹೃ ಹೃ ಹೃ.... ನೀವು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯೇ ನನ್ನ ಸೇವೆ. ನಾನು ಹಗಲಿರಳು ನಿಮಗಾಗಿ ಎಡಬಿಡದೆ ದುಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಮನೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ಕರೆ ತಂದರೂ ಅವರ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ ಅದು ಸೇವೆಯಲ್ಲವೇ? ನಿಮಗಾಗಿ ರಕ್ತ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಕಸ್ತೂರಮ್ಮನ ಮಾತಿನ ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಗಾಂಧಿಜಿಯವರನ್ನು ನಾಟಿದವು. ಆದರೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಮುತ್ತು, ವಜ್ರ.... ಇವುಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವುದೇ ಅವರ ದೃಢನಿರ್ಧಾರವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಕಸ್ತೂರ ಬಾ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಂತರದಲ್ಲಿ ೧೮೯೬ ಹಾಗೂ ೧೯೦೧ ರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಪತ್ರ ಮಾಡಿ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಾಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರ ಸೇವೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟಿಗೆ ಹಣಬೇಕೆಂದು ತೋರಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಇದರಿಂದಲೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಟ್ರಸ್ಟ್ ಈಗಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವಶ್ಯವಾದಾಗ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೂ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಾಗಲಿ ಮತ್ತವರ ಕುಟುಂಬವಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡಲಿಲ್ಲ. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಇದರ ಔಚಿತ್ಯ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಅನೇಕ ಆಮಿಷ, ದುರಾಸೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರ್ಶದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಸಲು ಅವರ ಈ ಸೇವಾಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದವರ ಬೆಂಬಲ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಈ ಮನೆ ಮಾತುಗಳ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ “ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸೇವಕ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದೆಂಬುದು ನನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾತು” ಒಂದು ವೇಳೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸೇವೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದು ಅದರ ಸೇವೆಯ ಪಾವಿತ್ರತೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವರ್ಷಿತ ಕೆ.

ಗಾಂಧೀ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಸಮಯವನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಿಂತನೆ, ತಾತ್ವಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ ಯಾವ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವು ತನ್ನ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೊತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ಅದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದರ ಪೈಕಿ ಅವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅವರ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂಬುದು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಸುಂದರವಾದ ವಸ್ತು ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಾಂಧೀ ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಈ ಜ್ಞಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಆಗ ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಕ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು

ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವು ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾಗುವುದು.

ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವನ್ನು ಸಹ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾರವು ಎಂದು ಸಹ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಭಾರತವು ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯನ್ನು ಹಿಂಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಕಸನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿಕಸನಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾದ ನಮ್ಮ ಆ ಆಯುಧಗಳೆಂದರೆ ಚರಕದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಧಿಮೆಗಳು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆ, ಸಮುದಾಯ ಸಾಮರಸ್ಯ, ಪಾನ ವಿರೋಧ ಪ್ರಮುಖವಾದವು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗಾಂಧೀ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಸೀಮಿತರಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದು, ಅದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅವರಿರುವ ಕೆಳ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗಾಂಧೀ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆ ಗಾಂಧೀ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕು -ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಗಾಂಧೀ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅದು ತನ್ನ ಸರ್ಕಾರದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಪಾಲಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

My outlook on Gandhiji's views on education. -Sampada. H

"By education, I mean an all-round drawing of the best in child and man in body, mind and spirit"- M. K. Gandhi

Interpreting the the above saying of Mahatma Gandhi on education, my view on the statement is, he strongly believed that the main aim of basic education was to purify the heart and mind of all people and create a society free from all sorts of exploitation and aggression, making a child over all developed. He also believed that basic education is the key to learn art of living.

When I deeply analyse the above saying of M.K.Gandhi on education what I strongly sense is education is the backbone of society and is also an aid responsible for up-liftment of mankind. Understanding his thinking, I realize he gave more emphasis in bringing the best in man and child on an all-round perspective rather than just following the traditional education system.

I justify the above statement saying Gandhi always wanted education to be based on ethics and morality as they were an integral part of his own living. When one hears his speeches or reads his works, one can realize the depth of ethics and morality he imbibed within himself.

According to me Gandhiji's whole view on education was stressed mainly on the development of a child as a whole, not just the mind, or body or spirit but all the three as a core integral development. That proves he focused education as all round development and not just being literate.

Following the ethics and morality and the teachings of the father of Nation, a man who stood always for peace and valued it above political and ideological conflicts, what I conclude saying

is education only can bring an overall development to mankind and it is a vital part of our existence.

Right or Wrong?

-Omprakash Gupta

Dr. Ambedkar, who spent his whole life overcoming caste based discrimination, had come to an understanding that the only way Dalits could improve their lives is if they had the exclusive right to vote for their leaders, that a portion or reserved section of all elected positions were only for Dalits and only Dalits could vote for these reserved positions. Dr. Ambedkar's legitimate demands for separate electorates for Dalits at Round Table Conference in London. When the whole set of British members of the Conference including the Prime Minister Ramsay MacDonald were completely convinced with the demands of Dr. Ambedkar, such was the truth of Indian society and the position of the untouchable people for more than many Millenniums.

Gandhiji was determined to prevent this at any cost and failed to do so at the Round Table Conference and returned to India. Without having any other options and means to stop Dr. Ambedkar and his demands, he went on hunger strike to change this article in the draft constitution.

After many communal riots, where thousands of Dalits were slaughtered, and with a leap in such violence predicted if Gandhiji died, Dr. Ambedkar agreed, with Gandhi on his death bed, to give up the Dalits right to exclusively elect their own leaders and Gandhi ended his hunger strike.

Later, on his own death bed, Dr. Ambedkar would say this was the biggest mistake in his life, that if he had to do it all over again, he would have refused to give up Dalit only representation, even if it meant Gandhi's death.

Even after 87 years of Poona Pact there is no considerable change in the treatment of the Dalits in the hands of so called upper castes of Indian society, here the question remains in our minds that the weapons of Gandhiji Sathyagraha and Nonviolence, which proved very effective and popular against British was used against Dr. Ambedkar and the entire depressed sections of Indian society was right or wrong.

Hobbes and Lock have made some essential parameters through which a state establishes its political authority. In an unregulated society, to avoid death and securing their interests people come together and form political society, by losing some of their natural powers to state, then state exercises its powers on behalf of the people, state forms the political authority to protect individual and collective security, the fundamental foundation for political formation is security. To avoid killing, cheating, and to maintain peace, the state forms the political authority. In such states the democratic state is regarded as the best, which serves in principle to every citizen.

Gandhi had a complicated view on democracy, democracy uses political power, through political power violence emerges, in this way, he is against rather do not believe in democracy, He characterized the British parliament as “sterile woman and a prostitute,” where political leaders use parliament as per their wish, pertaining to larger issues of public. Main indicators of democracy are elections, political representation, individual rights, etc. it indicates every individual has a natural freedom and natural equality. But, Gandhi did not think of the idea of freedom and equality of people. Gandhi did not think by giving individual rights and political citizenship bring the freedom to them, he had a different opinion about democracy, he is not impressed by political democracy because it ultimately leads to violence, In Gandhi’s view self-rule, accountability, and transparency and inclusiveness are the parameters for the democracy.

Politics always interferes into individual life. Modern society concern with peace, politics and war, these three are neither fundamentally disposed nor opposed to violence, these three terms are strictly conditional, political calculation determines the use of these three terms. State’s ultimate goal to provide security by using violence, in other words, to maintain the peace state opts the violence. Modern politics are limited to a state or a society, they do not apply to the whole world, this modern politics always back up with religion, nationalism, violence, and at this point, there is no scope for individual rights and freedom. Gandhi sees individual rights as obligations. Where politics or state decides what is wrong and what is right.

Gandhi for me, through his two spectacular contributions, takes a dominant place in my heart. First, Non-Violence and second, Self-Rule. Gandhi was not a man of preacher he was also a practitioner of what he says, to state an example, at the time of non-cooperative movement a small incident on 5th February, 1922 a small village called Chauri Chauri which indulged in the violence this one factor (albeit countrywide support for the movement) led Gandhi to withdraw non-cooperative movement. Unlike Ambedkar who speaks in the language of rights, Gandhi speaks in the language of duties. For Gandhi self-rule, accountability, transparency and inclusiveness form the equality. For Gandhi, self-rule does not only stick to a state/country which rule itself rather it applies to each individual. Self-rule is nothing but getting greater control over oneself not to dominate others, but to live in harmony with others. One could get control over him/her by indulging in spending time for him/herself, the practice of spinning, fasting, silence, and non-violence. Gandhi had no rigid persona, he would accept his mistakes; he would publicly apologize for his earlier mistakes.

Gandhi was one of the earliest thinkers who extensively criticized European rationality and civilization. He would say it was not the strength of the British rather it was (is) our (Indians) obsession with their civilization, machines, law, the lifestyle which enabled them to rule us and get control over us for a very long time. We could see his criticism on lawyers, doctors, railways and British education which is unequal in nature. The sedition act of 1918 by the British is now a big obstacle to criticize the state, as we saw in the JNU issue the sedition act of British who used it to limit the nationalism now the same act has been in the use even post-independent India to put its citizens behind the bars. For Gandhi, the real democracy and values lie in the village life, but the modern technology by penetrating into the villages moral economy has been the devil to destroy the village morality, culture, economy and the democracy. By glorifying the villages or ancient Indic tradition Gandhi does not ignore the brutal inequality it pertained, his only appeal is that we have to find alternatives/other ways in which we could address those inequalities but simply adopting the European civilization makes it worse. He was not against to the British but to their civilization, he would say he has no issues if the British stay here by adopting the local rationality and civilization he has the problem only if they impose their rationality and the civilization on the locals what they call superior to all other indigenous civilizations.

Relevance of Gandhi

The era in which we live in is fenced with self-oriented market, globalized capitalism and assertive religious nationalism. In this orientation one tends to speak in the technocratic language, one has become more selfish, one replaces human values with the consumerism where artefacts take the dominant place than the humans. The more intimate relationship dominates with the technocratic artefacts than nature, humans, above all one's own self. The extreme individualism will lead to alienation and as Durkheim analysis tells us that the alienation leads to suicide. Gandhi believes in the individuality than the individualism where the former is informed with the spirituality, humanity, and affectionate towards the larger society and facilitates with the self-rule, the later as a contrast to the former informed by the selfishness, egocentric competitiveness. Thus, to become Gandhian individualistic in the consumer capitalism is almost liberating self from the desire to indulge in violence, alienation and stepping into the world of real happiness. As most of the so-called modernists consider Gandhi as traditionalist but by rejecting rigid religious dogmas and attractive brazen consumer capitalism he is more modern than most of us. To become a human being is nothing but adopting Gandhian individuality.

Today, criticizing Gandhi has become a common phenomenon through the mere information found in social media. Gandhi could be remembered only on the currency or on the statues or schemes like MGNREG and Swatch Bharath. Today Gandhi has become only limited to academicians like Uday Mehta, Ramachandra Guha, Ashis Nandy etc. Today we are far away from his idea of equality, self-rule and Swaraj. Even though I am not a staunch follower of Gandhi but I feel one must read and understand Gandhi to experience the real India and in the era of globalized capitalism, self-regulated market and assertive religious nationalism at present we need Gandhi more than ever.

Jal Satyagraha was done by people protesting a river dam which would flood their villages and rob them of their livelihoods. Now, Jal Satyagraha has to be done, as there is drought in the villages ruining their livelihoods.

Man cannot live on barren land where there is no vast tracts of desert land lie utterly uninhabited.

Book- Key to health; By- M. K. Gandhi

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹಲವಾರು ದಾರ್ಶನಿಕರು, ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕರು, ಹೋರಾಟಗಾರರು ಜನ್ಮತಾಳಿ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಚಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಅಪಾರವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರೇನು ಹೊರತಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು, ಚಿಂತಕರು, ದಾರ್ಶನಿಕರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಎರಡು ಮಹಾನ್ ಚೇತನಗಳೆಂದರೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯-೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಭಾರತದ ನವನಿರ್ಮಾಪಕರೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಜಗತ್ತಿನ ಆಧುನಿಕ ಶಾಂತಿಧೂತನೆಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಜೀವನವೇ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರ್ಶ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನತನವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಮಹಾಶಯನೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನನ್ನ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ ಕೇವಲ ಹೊಗಳಿಕೆಯಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ನಗ್ನಸತ್ಯವೂ ಹೌದು.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡ ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಅವರು ಹಾಗೇನಾದರೂ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮೊದಲೇ ಜಗತ್ತು ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳ ಕ್ರೌರ್ಯವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಯಾನಕ ಮತ್ತು ಭೀಕರವಾಗಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಂತಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಹಲವಾರು ಜನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಮನಮುಟ್ಟುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಅಜರಾಮರವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಇದೇ ನೀತಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಹೋರಾಟದ ವಿಧಾನವು ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿನ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳುವ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರೆಗೆ ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ದಾರ್ಶನಿಕರು, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು, ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನು ಟೀಕೆ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗವು ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ಟೀಕಿಸಲೆಂದೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗವೇ ಆಗಿರುವುದು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ದುರ್ದೈವವೇ ಸರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಯಾರು? ಎಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೊರಟರೆ ಅದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗುವ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವವರು ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ ಐಎಎಸ್‌ನಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗ, ನಮ್ಮನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಮತ್ತು ಅಂತಹವರನ್ನು ಆರೀತಿ ತಯಾರುಮಾಡಲು ನೆರವಾದ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡಿತ ಶಿಕ್ಷಕರು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದರಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರದೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮುಗ್ಧ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಅದನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಅನುಭವವೂ ಹೌದು.

ಇನ್ನು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ತಿರುಗಿನೋಡಿದರೆ ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹರಿಯಬಿಡುವ ಹರಕುಬಾಯಿಯ ಭಜರಂಗದಳ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾಯಕರೇ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಭಜರಂಗದಳ, ಹಿಂದೂಮಹಾಸಭಾ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಈ ನಿಲುವುಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲದೆ ಅಮಾಯಕರಾದ ಮುಗ್ಧಜನರು ಗಾಂಧಿ ವಿರೋಧಿನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಏಕೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡದೆ ಇರಲಾರದು. ಆದರೆ ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿಗಳಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಗಾಂಧಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಅದು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ

ಕಾರ್ಮಿಕರು, ರೈತರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವಿದ್ದರೆ ಈ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದಲ್ಲೇಕೆ ಈ ರೀತಿಯಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ದ್ವೇಷಭಾವನೆ? ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಆರಿಸಿರುವ ಮತದಾರರು ಮುಗ್ಧರೆಂದು ಅವರನ್ನು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಕೆಲವೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯು ಕೂಡ ಬಂದುಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ.

ಗಾಂಧಿಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ವರ್ಗದ ತಿರಸ್ಕೃತ ವಸ್ತುವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಕೇವಲ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸರಿಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ನೋಡದೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರನಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯ ತಜ್ಞನಾಗಿ, ದೇಶವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ನೇತಾರನಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅರಿವು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧೀಜೀ-ಅಂಬೇಡ್ಕರ್-ಮತಾಂತರ

-Hanumanthraju

ನಮ್ಮದು ಎಂಚಿನ ಮನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಂಚಿನ ಮನೆ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆ, ರಿಪೀಸು, ತರಾಯಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಂಗಳೂರು ಎಂಚುಗಳು. ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಬಾಗಿಲು ಅದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಸೂರು ಇದೆ. ಆ ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಕುಳಿತಿರುವ ದೃಶ್ಯ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತ ನನಗೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ, ಕೇಳಿದ, ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತರ್ಕಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಕಣ್ಮಂದೆ ಹಾದು ಹೋದವು ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಳಿ ಹಾಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಮುಂದಾದೆ. ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಗುಬ್ಬಿಗಳೆರಡೂ ರೆಕ್ಕೆ ಚಿಚ್ಚಿ ಹಾರಲು ಸಿದ್ಧವಾದವು. ಒಂದು ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ದೂರಕ್ಕೆ ಹಾರಲು ಸಿದ್ಧವಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ತನ್ನ ಕೆಳಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗುಬ್ಬಿಗಳು ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಮಡಚಿ ಉಳಿದ ಅಂದರೆ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿತು. ಎರಡು ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಬೇಟೆಗಾರನ ಬಂಧನಕೊಳ್ಳಪಟ್ಟವುಗಳೇ ಆಗಿವೇ. ಗುಬ್ಬಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಂತ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರ ಕೈ ಕೆಳಗೆ ದಿನಗಳನ್ನು ದೂಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಗುಬ್ಬಿಗಳು ತನ್ನ ತನ ಹಾಗೂ ಮಾತೃಭೂಮಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಶತ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮವರಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಷಣೆಗಳ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಬರಬಹುದು ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿವೆ. ಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಒಂದು ಗುಬ್ಬಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಬ್ಬಿ, ಗುಬ್ಬಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮವರಿಂದಲೇ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವವುಗಳನ್ನು ಗುಂಪಿನ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರಲು ಅವಿರತ ಶ್ರಮಿಸಲು ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಗುಬ್ಬಿಗಳು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಗುಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಂಡಲ್ಲಿ ಕುಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದವು, ಗೂಡಿನಿಂದ ಹೊರಗಿಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ಮೌಢ್ಯದ ಒಳಗೆ ಒಂಧಿಸಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲರೂ ಗುಬ್ಬಿಗಳ ಸಂತತಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ತಾರತಮ್ಯದ ಸಂಕಲೆಗಳು ನಡುವೆ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವುದು ಎರಡು ಗುಬ್ಬಿಗಳ ಒಂದೇ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ದಿನ ಗುಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ ಅಜಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ ಮುಖ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ದಲಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೆತ್ತಲೆ ಮೆರವಣಿಗೆ. ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಡಿವಿಟುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಪೂರ್ಣ ನಗ್ನನಾಗಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದಂಗುಬಡಿದಂತಾಯ್ತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ನಾನು ಹಿಂದೂ ಆಗಿ ಸಾಯಲಾರೆ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಓದಿದ ನೆನಪಾಯ್ತು. ಪುಸ್ತಕದ ಕೆಲವೊಂದು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರುಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಳಗಿನ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದ, ವಾದ, ವಾಗ್ವಾದ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ನಡೆದರೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿಂದ ನನ್ನ ಚಿತ್ತ ಯೋಚಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದು ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಯೋಚನೆಗಳ ಸುತ್ತ ಸುಳಿದಾಡತೊಡಗಿತು. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಮತ್ತು 'ವಿಮೋಚನೆ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಯಲು ಇಬ್ಬರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯ್ತು. ಒಬ್ಬರು ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟೀಷರ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಅವರು ಹಾಕಿರುವ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಭಾರತ ಮಾತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಉಪವಾಸ

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಅಸ್ತಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಮೋಹನ್‌ದಾಸ್ ಕರಮಚಂದ್ ಗಾಂಧೀಜೀ ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಭಾರತಾಂಜೆಯ ಒಡಲಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ತಿರಸ್ಕೃತ ಜನಾಂಗ, ಊರ ಆಚೆ ನೂಕಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲರದವರ ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಬೇದಭಾವ ಎಣಿಸುವ, ಊರ ಆಚೆ ಬದುಕುವವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವಿರತ ಶ್ರಮಿಸಿ 'ವಿಮೋಚನೆಯ' ಹಾದಿಯನ್ನು ಮತಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮತಾಂತರದ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ತಿಕ್ಕಾಟಗಳು ಒಳಮುನಿಸುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಒಂದು ನಿಲುವು ಸನಾತನ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ನೋಡುವುದು ಆದರೆ ಇದು ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಜಾತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಕಂದಾಚಾರಗಳು ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿವೆ ಇವುಗಳಿಂದ ತಳ ಸಮುದಾಯ ತೀರ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಂಟೆ ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಹೇಳುವ ನೈಜವಾದಿಯ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ನಿಲುವು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೈಯಿಡಿಯುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಗಾಂಧೀಜೀ ಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು ಇದರಿಂದ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಒಳಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಕಾಣುವ ಒಳ ಮನಸಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜೀ ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಿಕೊಡುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವದ ಮೇಲೆ ವಿಮೋಚನೆಯ ನೈಜತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದಮನಿತರು, ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತಿಯಾಗದ ಹೊರತು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ? ಎಂಬುದು ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರ ಪ್ರತಿವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಭಾಗವಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಘಟಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹೇಳಿದಾಗ ಆಗಿನ ಬ್ರಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಬೆತ್ತಲೆ ಮೆರಣಿಗೆಯಂತಹ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ ಎಂಬುದು ಯೋಚನೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಡವೂ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂ ದೇಶವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹೊರಟವರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಯದೆ ಕೂಪಮಂಡೂಕಗಳಾಗಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಗಾಂಧೀಜೀ ದೇವರು, ದಿಂಡಿರು, ಅನಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಧನಿ ಎತ್ತಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಇವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ದೇವರು, ದೇವಾಲಯಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವರು, ದೇವಾಲಯಗಳು, ಗುಡಿ-ಗೋಪುರಗಳು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಮೌಢ್ಯತೆಯ ಕೂಪಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತವೆ ಇವುಗಳಿಂದ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ವೈಚಾರಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಗಳು ಬೆಳೆದು ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜೀ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ' ಸಂತನಾಗಿ ನಿಂತರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ 'ವಿಮೋಚನೆಯಲ್ಲಿ' ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಗುರಿಕಾರರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ, ಮತಾಂತರ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸನಾತನ 'ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಮೋಚನೆಯ' ಹಾದಿಯನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡು ದೈತ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರೂ ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾರೆ.

ಗಾಂಧೀಯ ನೆನೆಯುತ್ತಾ, ಗಾಂಧೀಯ ನೆನೆಯುತ್ತಾ
ಗಾಂಧೀಯ ಕನಸ ಜನ್ಮದಿನದಂದು ನೆನೆಯುತ್ತಾ
ಹೂವಿನ ಹಾರದಿ ಗಾಂಧೀಯ ಪೂಜಿಸಿ ಮೆರೆಸುತ್ತಾ
ನಿಜಗಾಂಧೀಯ ಕನಸ ಮರೆಯುತ್ತಾ .

ಗಾಂಧೀ ಎಂದರೇ ಯಾರು?

ಯಾಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಂಧೀಯ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ?
ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅವರು?

ಹಿಂಸೆಯ ದಿಕ್ಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ಶಾಂತಿಯ ಹೆಸರೇಳುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ಮಮತೆಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ

ಕಾಯಕದ ಹಂಗಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕಸಬರೀಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ನೀತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ನಡತೆಯ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ

ಏಕತೆಯ ಸೊಬಗಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ವರ್ಣಭೇದದ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ಹರಿಜನರ ಉದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ
ಕಪ್ಪು-ಬೆಳಪು, ಉಚ್ಚ-ನೀಚತೆ ತೋಲಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹರಿಕಾರ ಗಾಂಧೀ
ಹೋರಾಟದ ಚಿಲುಮೆಯ ಗಾಂಧೀ
ಚಳುವಳಿಗಳ ಚತುರ ಗಾಂಧೀ
ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ

ಗ್ರಾಮೋದ್ಧಾರದ ಕನಸುಗಾರ ಗಾಂಧೀ
ಸುಖಿ ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಗಾಂಧೀ
ಸರ್ವೋದಯದ ನಾಗರಿಕ ಗಾಂಧೀ
ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಗಾಂಧೀ

ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶಿ ಚಿಂತನೆಯ ಗಾಂಧೀ
ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಬೆಸುಗೆ ನೀಡಿದ ಗಾಂಧೀ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬಿತ್ತಿದ ಗಾಂಧೀ
ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿದ ಗಾಂಧೀ

ಸೂಟು ತೊಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಗಾಂಧೀ
ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ ಗಾಂಧೀ
ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ ಗಾಂಧೀ
ಭಾರತೀಯರ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಗಾಂಧೀ

ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಒಂದಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಂದ
ನಾನು ನನ್ನೊಳಗೆ, ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ
ನನ್ನಂತೆಯೇ ಇರುವ ನೂರಾರು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ
ತರಹೇವಾರಿ ಬಣ್ಣಗಳ ಕನ್ನಡಕ ಹರಡಿಕೊಂಡು
ಗಾಂಧಿಯನ್ನು; ಗಾಂಧಿಯ ತತ್ವಾರ್ಥವನ್ನು; ಆಚರಣೆಯನ್ನು..

ಕಲಸಿ ಹೋದ ಗಾಢ ಮಿಶ್ರಿತ ಬಣ್ಣಗಳ ಕ್ಯಾನ್ವಾಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ,
ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಬೆಳಕುಗಳ ಪ್ರತಿಫಲನ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ,
ಅಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪಗಳ ಮುಖವಿಲ್ಲದ ವಿಕರಾಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ,
ಅಗಣಿತ ಸದ್ದುಗಳ, ಕಿವಿಗಡಚಿಕ್ಕುವ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳ ಮೊರೆತವನ್ನು,
ಮುಗಿಲುಮುಟ್ಟುವ ಜಯಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ,
ಎದೆಯುಬ್ಬಿಸಿ ನಡೆಯುವ ತಾಕುರೀಕಿನ ವೀರಾಧಿವೀರರ, ಧೀರೋದಾತ್ತ ನಾಯಕರ
ಆಟೋಪಗಳ, ಅಹಮ್‌ಕಿಯ ಪದರು ಪದರುಗಳ ಮಡಿಕೆ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ,
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅವರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ವಂಧಿಮಾಗಧರಂಥ ಚಪಲಚೆನ್ನಿಗರಾಯರನ್ನೂ ಕಂಡು ನಿಸೂರಾಗುತ್ತೇನೆ,
ಜಗದ ಜಂಜಡಕೆ ಬೆನ್ನುಹಾಕಿ
ಸುಖದ ಲೋಲುಪತೆಯ ಕೌದಿಯ ಹೊದ್ದ ಆತ್ಮರತಿಯ ಲೋಭಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ,
ಜಗದ ನಡುವೆ ನವೆಯುತ್ತ, ನೊಣೆಯುತ್ತ
ಕನಸುಗಳ ಕಮರಿಕೊಂಡು ಅಜ್ಞಾತ ಬದುಕಿನ ಹಿಮಗಡ್ಡೆಗಳಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿ ಜೀವಂತ ಶವವಾದವರನ್ನೂ
ಕಾಣುತ್ತೇನೆ,
ರುದ್ರ ರಮಣೀಯ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು,
ಸಿಹಿ, ಕಹಿ, ಒಗರು, ಖಾರದ ರುಚಿಗಳನ್ನು,
ಸುದ್ದಿಮಾಧ್ಯಮಗಳ ವಿಕೃಷ್ಟ ಲೋಕವನ್ನು,
ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳ ಒಳಕೊವೆಗಳನ್ನು,
ಸೆಲ್ಯುಲಾಯ್ಡ್ ಲೋಕದ ಧಳುಕು ಬಳುಕನ್ನು,
ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ, ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ವಿತಂಡವಾದ, ಅವಕಾಶವಾದಗಳ ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರ ಅವತಾರಗಳನ್ನು,
ವ್ಯಕ್ತಿಪೂಜೆ, ಕೋಮುಗಲಭೆ, ಹಿಂಸೆ-ಕ್ರೌರ್ಯಗಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ
ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ಸುರುಳಿಯಂತೆ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ದೃಶ್ಯಗಳ ಮ್ಯಾರಥಾನ್!!

ಆದರೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ ನಾನಿಲ್ಲಿ
 ಒಮ್ಮೆಯೂ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು, ಅವರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು!!!!
 ಒಂದೊಂದು ಮುಖವಾಡಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇವೆ,
 ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ,
 ಅನುಕೂಲಸಿಂಧುವಾಗಿ ನಂಗಾನಾಚ್ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ,
 ಅದೋ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಅಪ್ಪಟ ಗಾಂಧಿವಾದಿ
 ಇದ್ದರೂ ಕಾಲೆಳೆಯುತ್ತಾ, ತೆವಳುತ್ತಾ ಹಲ್ಲು ಕಿತ್ತ ಹಾವಿನಂತೆ ವಿಲಿಗುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ!!
 ಅಬ್ಬರದ ನಡುವೆ ಮುಸುಕು ಮುಸುಕಿನ ಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಾನೆ!!
 ಬಿಟ್ಟಗಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎವೆಯಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿ ವಿಷಾದಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ...
 ಗೋಡ್ಡೆಗಳ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯ ಕುರುಹುಗಳ ಛಾಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆವರುತ್ತೇನೆ...
 ನಾನೂ ಗೋಡ್ಡೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೋಜಿಗವನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಆತಂಕಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ...
 ಭಸ್ಮಾಸುರನ ಹಸ್ತ ಧರಿಸಿದ ರಕ್ತ ಬೀಜಾಸುರನ ಸಂತಾನವಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ...
 ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಗಾಂಧಿ ಕನ್ನಡಕ,
 ತೋಯ್ದು ತೊಪ್ಪೆಯಾಗಿದೆ ಗಾಂಧಿ ಹೊದ್ದ ಶಾಲು,
 ಹೊಳಪು ಕಳೆದು ಬಣ್ಣ ಮಾಸಿದ ಗಾಂಧಿ ಕೋಲು,
 ಮುರಿದ ಚರಕದ ಚಕ್ರ, ಹರಿದ ನೂಲಿನ ಉಂಡೆ ಬಿದ್ದಿದೆ ಯರಾಬಿರಿಯಾಗಿ
 ಇದೆಲ್ಲವ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ಮುಖ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ..
 ಅವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅಟ್ಟ ಹತ್ತಿದ್ದೆ, ಗೆದ್ದು ಬೀಗಿದ್ದೆ
 ಈಗ ಆ ಹೆಸರಿನ ಏಣಿ ಎಸೆದು ನಾನೇ ಏಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ!!
 ಎಷ್ಟು ದಿನ, ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೇಳಲೇಬೇಡಿ,
 ನನ್ನಾಟ ನಡೆಯುವವರೆಗೆ, ಭ್ರಮೆಯ ಪೊರೆ ಕಳಚುವವರೆಗೆ
 ಬಾಲಂಗೋಚಿಗಳ ಪಡೆ ನಡೆಯುವವರೆಗೆ.
 ಅಂಕಪರದೆ ಜಾರುವವರೆಗೆ. !!!!!!!!! ಬದುಕೆಂದರೆ ಇಷ್ಟೇನಾ????

"Use water wisely"

FA-TALKIES TEAM

Venkatesh

Sushmitha

Sangamesh

Kalyani

Raghavendra

Akhila

Varshitha

Ravi

Avinash

Shruthi

Spandana

Swetha